

ESTABLISHED 1968

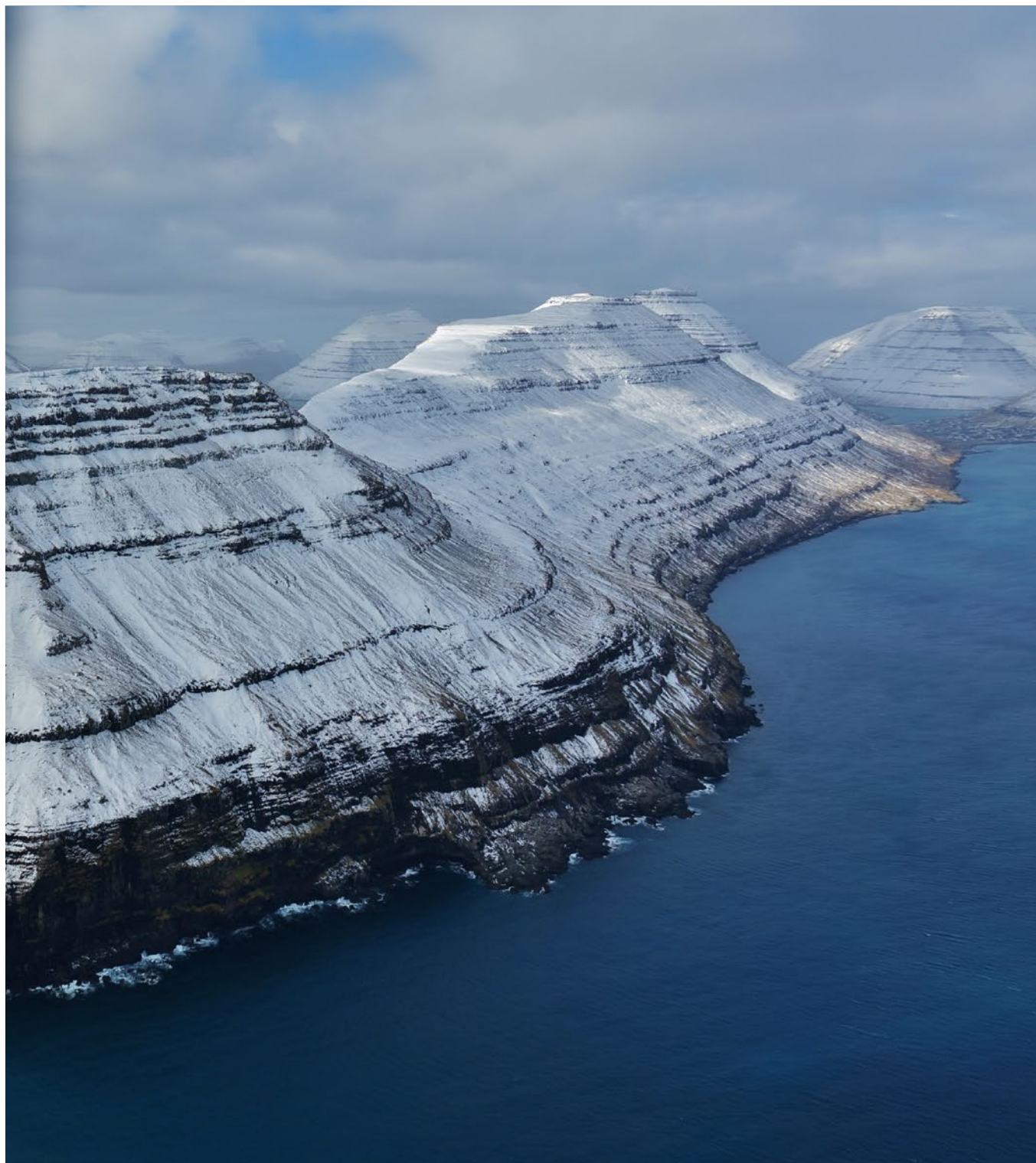

SUNT LÍV

FRÁGREIÐING UM
BURÐARDYGD
2018

---

www.bakkafrost.com/sustainability

Innihald

Um Bakkafrost	4
Ferð okkara í burðardygd	5
2018 afturlit við Regini Jacobsen	6
Sunt Lív ætlanin	8
Bakkafrost og ST málini fyri burðardyggari menning	9
 Sunn vinna Frásøgn um avrik	10
Frá burturkasti til varandi orku	13
 Sunn fólk Frásøgn um avrik	14
Íløgur í okkara fólk	17
 Sunnur laksur Frásøgn um avrik	18
Føroyskur frá byrjan til enda	23
 Sunt umhvørvi Frásøgn um avrik	24
Loysa okkara vøkstur frá árinum á umhvørvið	30
 Sunn samfeløg Frásøgn um avrik	31
Ein tilsøgn um at stuðla natúrligu verð okkara	34
Um frásøgnina	35
Týðandi evnir í burðardygd	36
Luttøka hjá áhugapørtum	37

HVAT ER Í HESARI FRÁSØGNINI

Hetta er onnur frásøgnin hjá Bakkafrost um burðardygd. Skjalið gevur eitt yvirlit yvir avrik mótvegis tvey ára Sunt Lív ætlanini fyri burðardygd fyri tíðarskeiðið frá 1. januar til 31. desember 2018. Sum størsti laksaalari í Føroyum eru vit greið yvir ábyrgd okkara at vera gjøgnumskygd viðvíkjandi árinum, sum vit hava á staðbundna búskapin, samfelagið og umhvørvið. Nú ætlanin er eitt ára gomul, eru vit avgjördari enn nakrantíð um at økja ferðina á framstigunum og handfaringina av hesum árinum. Tilfar frá Bakkafrost UK og Bakkafrost US, sum eru minni enn 5% av rakstrarkostnaðinum og umsetninginum, er ikki við, men dótturfelagið Havsbrún er við í frásøgnini.

 Fá meira at vita á www.bakkafrost.com/sustainability

Um Bakkafrost

BAKKAFROST stovnað í 1968 av brøðrunum Hans og Róland Jacobsen

Bústaður: Føroyar

Høvuðssæti: Glyvrar, Eysturoy

Framleiðsla og beinleiðis sèla til fyrirtøkur: laksur, styroporkassar, fiskamjøl, lýsi og alifóður

Longstu samfeldu virðis Ketuna í vinnuni: Dótturfeløg (100% ognarlutur): Havsbrún, Fuglafjørður (mjøl, lýsi og fóður); Bakkafrost UK, Grimsby (innflytari og veitari av fiskavørur); Bakkafrost USA, New Jersey (framleiðari, innflytari og veitari av fiskavørur); Förka, Tórshavn (biogassvirki)

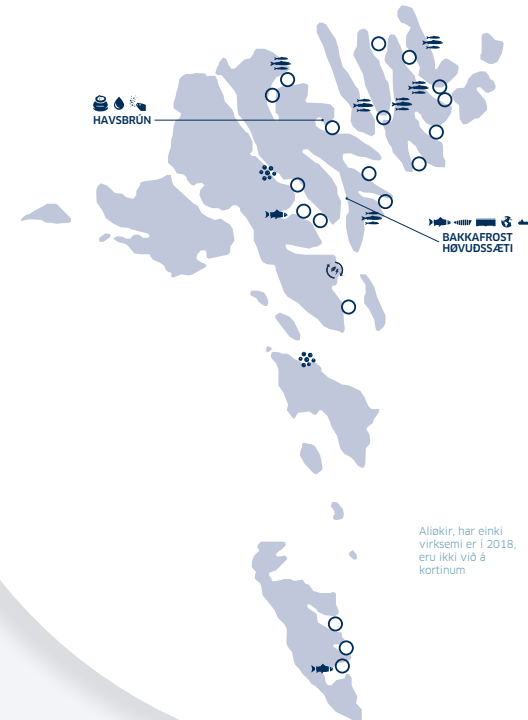
Skráset: á keypskálanum í Oslo (Oslo Børs) við eyðmerkingini BAKKA

Starvsfólk: 1.032 (svarar til 783 fulltíðarstørv), íroknað 99 á Havsbrún. Herumframt starvast 5 á Bakkafrost UK og 36 á Bakkafrost USA

Marknaðarsèla: USA (20%), ES (31%), Eysturevropa (25%), Asia (24%)

Týðandi tilfeingi

- Vit fígga virkseimið við tøkum gjaldföri og eginpeningi
- Vit líta á serkunnleikan, førleikarnar og virðini hjá okkara starvsfólki til at reka fyrirtøkuna og føra hana fram á leið, sum vit vaksa og mennast
- Vit eru bundin av eini røð av náttúrligum tilfeingi, sum ger tað møguligt at framleiða fyrsta floks laks í heimsflokki
- Vit nýta framkommasta framleiðsluútbúnað og tænauskip, so virkseimið er so effektivt og hóskandi sum gjørligt
- Vit hava fyrimun av góðu umrøðuni, sum vit fáa fyri okkara fyrsta floks laks og alifóður. Hetta ger tað møguligt at vaksa um okkara marknaðarpart
- Vit eru bundin av góða sambandinum við okkara áhugapartar fyri at hava bestu umstøður at skapa virðir báðum þørtum at gagna

Aliøkir, har einki virkseimi er í 2018, eru ikki við á kortinum

Virðis Ketan

Framleiðsla:

Framleiðsluorka: 450 tons um dagin	Framleiðsluorka: 300 tons um dagin	Framleiðsluorka: 700 tons um dagin	Føroyska lívfiskaætlanin yvirtikin í 2018	Framleiðsluorka: 14 mió smolt um árið Nýggj smoltstøð á Strond	Framleiðsluorka: 90-100.000 tons av burturkasti umgjørd um árið Væntandi í 2020	19 aliøkir í nýtslu á 17 firðum Nýtt aliøkí í Hvalba í 2019	6 tænauskip til aling (íroknað 4 fòr til livandi fisk) og 74 alibátar	Tøka í 2018: 44.600 tons í krudvari vekt Kryvjiorka: 130.000 tons um árið Broytt tøkuhátt Gjørt iløgu í nýtt kryvjivirki	Framleiðsluorka: 40.000 tons av virðisøktum vørur um árið	Framleiðsluorka: Kassar til 70.000 tons av laksí um árið	Nettosèla í 2018: 3,2 mia kr. Selt til 29 lond
------------------------------------	------------------------------------	------------------------------------	---	---	--	--	---	--	---	--	---

Virðis-skapan

- Vit skapa virðir til okkara partaegarar og til Føroyar við skattum og beinleiðis og óbeinleiðis starvsmøguleikum
  - Vit nøkta vaksandi altjóða eftirspurningin eftir proteinum við heilsugóðum og munadygt framleiddum laksaúrdráttum
  - Vit geva okkara íkast til betri undirstøðukervi í Føroyum
  - Vit virka saman við havbúnaðarvinnuni til at fremja ábyrgarfullar og burðardyggar síðvenjur
- (Ársfrásøgnin og fíggarligu úrlitini hjá samtakinum síggjast á www.bakkafrost.com)

Serstøðan hjá Bakkafrost

Høgt proteininnihald frá staðbundnum sjófeingi, burðardyggr rávøra uttan viðgerð við hormonum

Betri lívfrøðilig trygd

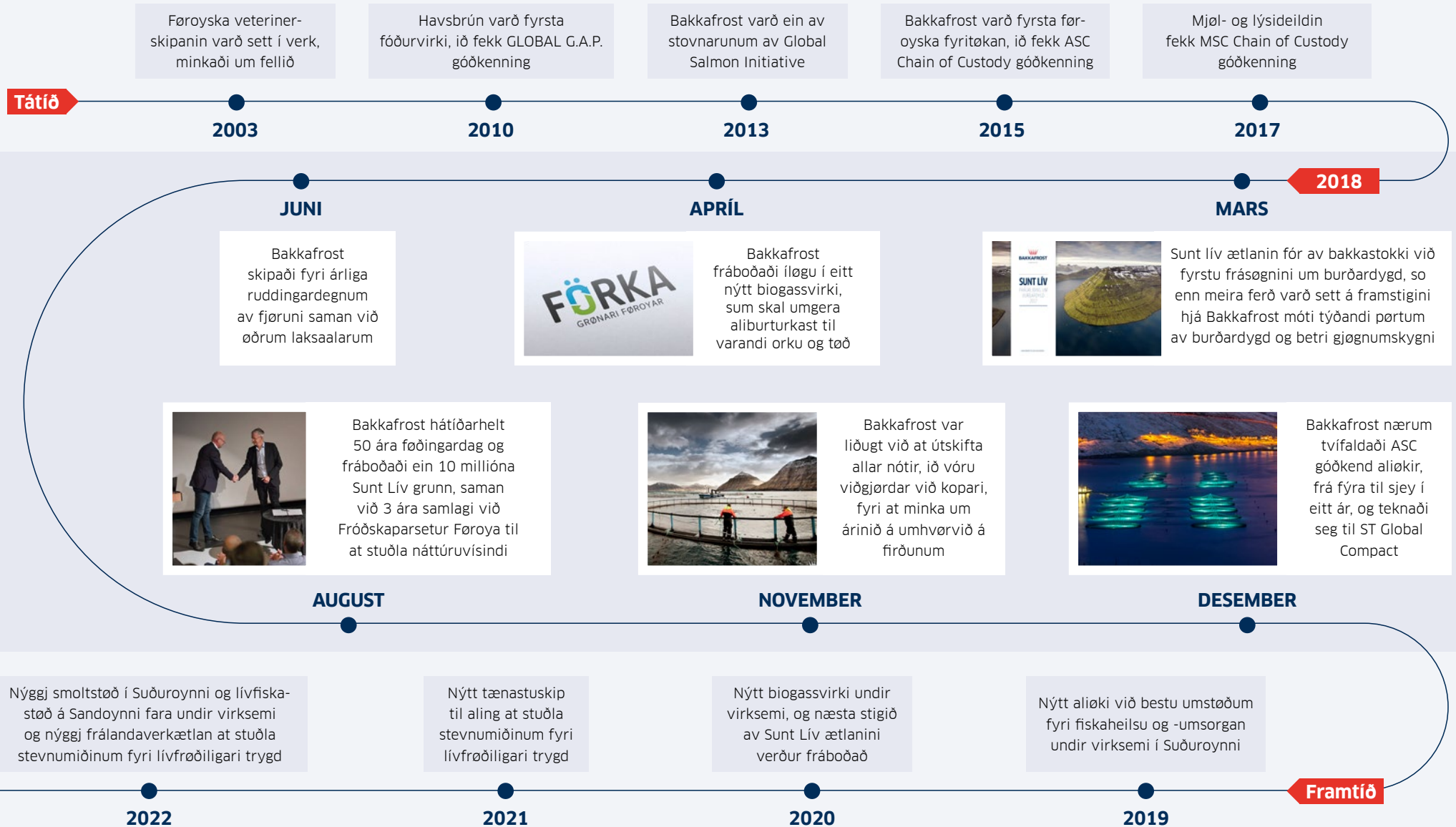
Reint aliumhvørvi, munadyggar ringrás loysnir, einki antibiotika og ongar vakstrarhormonir

Stutt flutningstíð hjá laksí orsakað av stuttari fjarstøðu

Munadyggr framleiðslumøguleikar og vørumenning

Góð marknaðar-atgongd

Ferð okkara í burðardygd

2018 afturlit við Regini Jacobsen, forstjóra á Bakkafrost

LÍTANDI AFTUR Á 2018

2018 var eitt týðandi ár fyri Bakkafrost. Í august vóru 50 ár liðin síðan pápi mín byrjaði fyrirkunna, og á mangan hátt nýttu vit hetta hátíðarhaldið sum ein varða at seta framtíðar kósina fyri fyrirkunna.

Vit fráboðaðu eina fimm ára íløguaetlan á 3 milliardir krónur fyri at styrkja strategiina um at minka lívfrøðiliga váðan, økja virkisfarið og skapa burðardyggan organiskan vøkstur (hetta verður kunngjørt nærri í 2019).

Sum part av vakstrarætlanini fráboðaðu vit í mai mánaði yvirtøkuna av North Landing, einum laksainnflytara í USA við høvuðsdenti á eystursíðuna. Nýggja dótturfelagið fer at geva okkum betri atgongd og betri færleikar at tæna kundunum á hesum leiðum.

Úrslitið í 2018 var ikki so gott sum árið fyri orsakað av truplum marknaðarumstøðum og marknaðaratgongd. Vit meta kortini, at nýggir sáttmálar fyri okkara virðisøktu vørur fara at javna hetta í 2019.

Vit fegnast kortini um framstiginu innan vakstrarstrategiina, tí fyri at vera burðardygg, mugu vit hava neyvt eyga við

Regin Jacobsen, forstjóri

mest týðandi váðunum og møguleikunum og halda fram við at verða stýrd av okkara virðum.

Ein onnur týðningarmikil hending var útgávan av fyrstu frásøgn okkara um burðardygd, sum gav áhugapørtum okkara ein greiðan boðskap um áherðsluna, sum vit leggja á at seta ein burðardyggan og ábyrgdarfullan hugburð til alivinnuna fremst á dagsskránnu. Í tráð við útsagnirnar í nýggju [EAT-Lancet Food Planet Health](#) frásøgnini, at eta heilsugott og burðardygt innan 2050, mugu vit í alstóran mun skifta til munadyggari hættir av proteini. Hóast laksaaling er ein av munadyggastu keldunum til djóraprotein, er tað týðningarmikið, at altjóða framleiðslan verður økt á ein ábyrgdarfullan hátt. Hetta er okkara vísið.

Fyrsta frásøgnin um burðardygd gav eitt yvirlit yvir eina tvey ára ætlan, sum var sniðgivin kring eina vísið at gera tað møguligt hjá milliónum av fólki at liva sunt orsakað av útvegan av heilsugóðum og føðsluríkum laksi.

Við hesi næstu frásøgnini fara vit eitt stig longri at gera frásøgn okkara í samsvari við altjóða [Global Reporting Initiative](#) standardirnar, sum vit vóna fer at betra góðskuna á frásøgnini enn meira og geva størri gjøgnumskygni um, hvussu vit arbeiða fram ímóti okkara vísið.

ØKIR VIÐ FRAMGONGD

Eitt ár er farið, síðan við sjósettu Sunt Lív ætlanina. Tað frøddi

Hans Jacobsen, stovnari

okkum at koma við tvínum fráboðanum fyrsta árið av ætlanini. Í apríl fráboðaðu vit eina íløgu á 100 mió kr. í eitt nýtt biogassvirki, sum væntandi fer undir framleiðslu í 2020. Síðan kom fráboðanin í august, ið fall saman við 50 ára føðingardegnum, at økja strategiska slagðið av íløgum fyri umhvørvið við einum nýggjum markaðum grunni. Hesin 3-ára Sunt Lív grunnurin fer at miða ímóti at skapa samlag við fyrirkomandi og felagsskapir, sum fáast við týðandi mál, ið hava árin á samfeløg, sum vit virka í. Fyrsta samlagið er við Fróðskaparsetur Føroya og fer at stuðla náttúruvísindi við denti á aling.

Samstundis, sum vit hava gjørt stór framstig innan flestu av okkara tilsøgnum – til dømis at fáa seks aliøkjur góðkend eftir altjóða ASC standardinum, standa vit framvegis yvir fyri fleiri avbjóðingum.

ØKIR, IÐ KUNNU BETRAST

Vit høvdu eitt afturstig í september, tá ið vit skrásettu eitt felli á umleið 630 túsund fiskar á einum av okkara aliøkjum, har eitt eitrandi alguslag varð skrásett. Hetta hevur ávirkað fellislutfallið, sum hækkaði av fleiri orsökum í 2018 og forð-

Pápi mín plagdi at siga: „**Vit mugu mennast við hugburðinum at gera tað betur alla tíðina, um framgongdin skal verða burðardygg.**“ Eftir øll hesi árini og allar broytingarnar, sum vit hava gjørt á vegnum, so stendur einki í stað – 2018 var einki undantak.

Regin Jacobsen, forstjóri á Bakkafrost

aði okkum í at ná málið at minka tað til 6%. Hetta verður eitt øki, sum vit koma at leggja dent á í 2019.

Okkum tørvar eisini at seta enn meira ferð á framgongdina við at stýra árinum á firðirnar. Hetta eri eg sannførdur um, at vit fara at gera við ASC góðkenningum av aliøkjunum.

LÆRDÓMAR Á LEIÐINI

Gjøgnum árin hava vit eyðmerkt økir, har vit kundu fingið ágóða av eyka tilfeingi at hjálpa okkum við at seta meira ferð á framstigin, økir so sum fiskaheilsa og vælferð og umhvørvislig stýring.

Vit standa ikki einsamøll yvir fyri avbjóðingunum í sambandi við vøkstrinum av aling. At samarbeiða um hesar avbjóðingar gjøgnum t.d. [Global Salmon Initiative](#) hevur verið av stórum týdningi á okkara ferð. Sum ein av stovnarunum av hesum átakinum hava vit verið før fyri at arbeiða saman um mál so sum burðardygt alifóður, lívfrøðitrygd og fiskalús og kunnað deilt upplýsingar, sum broyta vinnuna.

At luttaka meira á altjóða pallinum hevur eisini verið ein góður háttur at gjørt framstig við okkara strategi. Í 2018 vórðu vit partur av [UN Global Compact](#), sum gav okkum atgongd til

nýggj netverk, sum uttan iva fara at mynda týðandi part av okkara ferð, sum vit halda fram við at fáast við mál, ið koma á leiðina hjá fyrirkomandi kring allan heim.

At innføra burðardygd í okkara mentan er eisini altavgerandi, um vit skulu halda áfram at gera framstig. Í oktober hevði Cambridge Institute of Sustainability Leadership eitt serligt leiðslu útbúgvingarskeið fyri teimum 22 limunum í okkara nevnd og leiðslubólki.

Hetta fer at hjálpa okkum at tilrættisleggja okkara strategi út um ár 2020. Burðardygd var eisini evnið á okkara virkisdegi, har flestu starvsfólkini luttóku.

2019 ÚTLIT

Í 2019 fara vit at tilrættisleggja næsta stigið av ætlanini fyri burðardygd. Denturin her verður lagdur á at halda áfram at fella tað inn í samtaksstrategiina og íløguaætlanirnar. Vit fara at endurmeta høvuðsmálina saman við okkara høvuðs áhugapørtum, serstakliga fyri at skilja øki, har mál eru vorðin týðningarmiklari t.d. pakkitilfar úr plasti.

Vit fara at hyggja at vísindi, sum vit menna nýggj mál fyri at nækta altjóða tilsagnir á økjum so sum veðurlagsbroytingum. Vit eru eisini iðin eftir at halda fram við at virka tættari saman við restini av vinnusamfelagnum í Føroyum í 2019, sum tey eisini meta um sítt íkast til ST málini fyri burðardyggari menning.

Sum ein av størstu veitarunum til føroyska búskapin taka vit støðu okkara í álvara og fara at hyggja at mátum, hvussu vit kunnu geva okkara íkast til dagsskránna og vísa ábyrgdarfulla leiðslu. Hetta fevnir eisini um at styrkja luttøkuna hjá staðbundnum áhugapørtum á økir so sum framferðarhátt okkara til umhvørvisliga stýring av firðunum.

Eg vóni at tær dámar at lesa hesa dagføringina av Sunt Lív ætlanini. Um tú hevur okkurt íkast, vildi eg fegin hoyrt frá tær. Vinarliga send tað til reja@bakkafrost.com

Sunt Lív ætlanin hjá Bakkafrost fyri burðardyd

Okkara missión er at framleiða heilsugóðan laks í heimsflokki. Vit eru sannførd um, at við at gera íløgur í heilsuna hjá okkara vinnu, okkara fólki, okkara laksi, umhvørvinum og samfeløgnum, har vit virka, fara vit at gera tað møguligt hjá milliónum av fólki kring heimin at liva sunt. Ætlanin gevur eitt yvirlit yvir, at vit hava sett okkum fyri at økja gjøgnumskygnið og leggja dentin á, hvussu vit handfara mest týðandi uppgáurnar.

	 Sunn vinna	 Sunn fólk	 Sunnur laksur	 Sunnt umhvørvi	 Sunn samfeløg
 STRATEGISK RADFESTING	At vaksa effektivt og ábyrgdarfullt	At styrkja menniskjaliga fæfingio	At uppfylla og vera betri enn leiðandi standardir	At minka um árið á umhvøvið	At skapa virðir og styrkja sambandið við samfelagið
 2020 TILSAGNIR	Eingi frávik Kundaframatal á 9 ella hægri av 10 møguligum Gera íløgur í eitt nýtt biogassvirki	Endurnýggja starvsfólkaætlanina í verkseta áhugakanning fyri starvsfólk Eingir deyðatilburðir	Varðveita høga Omega-3 stöð Varðveita høgt kundanøgðsemi við góðskuna á framleiddu vørunum Minka fellio á sjónum til 6% Hava ASC góðkenning á øllum alioðkjum Menna og innarbeiða viðgerðir uttan medisín enn meira Eingir fiskar skulu sleppa úr ringunum	Útfóðringin skal gerast enn betri Halda áfram at skifta koparviðgjørðar nóttir Innarbeiða eina burðardydga fóðurstreigi	Stovna ein nýggjan Sunt Lív grunn Innarbeiða samband við áhugapartar Seta nýggja samfelagsílgueætlan í verk
 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR	Eingi dømi um frávik Kundaframatal á 8,24 av 10 møguligum Fráboðuðu ætlanirnar um at byggja fyrsta biogassvirkið í landinum	Ætlanir at seta eina áhugakanning í verk fyri starvsfólk í 2019	2.4g pr 100g merkir Omega-3 stöð 97,3% av kundunum nøgdir, meira enn nøgdir ella sera nøgdir við góðskuna á framleiddu vørunum Fellio á sjónum 11,56% 7 alioðkir ASC góðkend Fleiri rognkelsir og royndir við mekaniskari avlúsing Eingir fiskar sluppu úr ringunum	Settu myndatol upp á 5 alioðkjum afturat fyri at betra útfóðringina Skiftu allar koparviðgjørðu nóttirnar, ið eftir vóru Fóru undir arbeiðið við nýggjari virkisætlan fyri burðardydga fóðring	Fráboðuðu ein 10 millióna Sunt Lív grunn Mentu eina ætlan at styrkja luttøkuna hjá áhugapørtum Mentu og fóru undir at íverkseta eina nýggja virkisætlan fyri samfelagsílgue
 2019 FOKUS	Dagføra strategiina fyri virkisábyrgd Innføra eina nýggja varskógvaraskipan Halda fram við arbeiðinum at uppbýggja Bakkafrost vørumerkið Fara undir at byggja biogassvirkið Flyta nýskapandi tøkni til allar smoltstöðirnar	Seta áhugakanningina í verk Endurnýggja starvsfólkaætlanina í samsvari við Sunt Lív ætlanina Halda fram at menna leiðaravenjingina Set átök í verk at stuðla eini fjølbroyttari arbeiðsmegi	Minka um fellio við áhaldandi eftirliti Økja um útsetingina av rognkelsum á øllum alioðkjum Búgva 7 alioðkir afturat til ASC standard Halda áfram við at økja um serútbúgvio fólk til alingina	Taka enn fleiri av ST Global Compact meginreglunum við í okkara virðis Ketu Økja um innanhýsis tilfeingio fyri at gera framstig við framferðarhátti okkara til umhvørvisliga stýring Melda okkum til Ocean Disclosure Project Varðveita lágan fóðurfaktor Betra eftirlitið við burturkasti og vatni og fráboðan Seta almenn mál fyri minking av kolevni	Dagføra ætlanina fyri virkisábyrgd Halda áfram at seta nýggju ætlanina fyri luttøku hjá áhugapørtum í verk Gera eina eftirmeting um týðandi evni afturat Økja íkastið til týðandi mál
 SDG MÁL	SDG 2 Eingin hungur SDG 7 Rímlig og rein orka SDG 8 Sömiligt arbeiði og búskaparvøkstur SDG 9 Vinna, nýskapandi, og undirstøðukervi	SDG 5 Javnstøða millum kyn SDG 8 Sömiligt arbeiði og búskaparvøkstur	SDG 2 Eingin hungur SDG 6 Reint vatn og reinføri SDG 14 Lív undir vatni SDG 17 Samløg um málini	SDG 6 Reint vant og reinføri SDG 7 Rímlig og rein orka SDG 9 Vinna, nýskapandi, og undirstøðukervi SDG 12 Ábyrgdarfull nýtsla og framleiðsla SDG 13 Veðurlagsátøk SDG 14 Lív undir vatni	SDG 8 Sömiligt arbeiði og búskaparvøkstur SDG 17 Samløg um málini

Bakkafrost og ST málini fyri burðardyggar menning

Møguleiki fyri stórarri jaligari ávirkan

SDG 2 Eingin hungur

Gera enda á hungri, tryggja, at matur er tøkur, bæta um føðsludygð og virka fyri burðardyggu landbúnaði.

Vit geva okkara íkast til mál 2.4 við at útvega eina munadygga og heilsugóða keldu av proteinum og alneyðugum feittsýrum til at føða eitt vaksandi fólkatal.

SDG 8 Sæmiligt arbeiði og búskaparvækstur

At virka fyri varandi, inkluderandi og burðardyggu búskaparvækstri, fullum og úrtøkugóðum virkseimi og sæmiligum arbeiði til øll

Vit geva okkara íkast til mál 8.1 gjøgnum okkara stóra íkast til føroyska búskapin; 8.5 við at skapa fulltíðar og virkin störv við javnsettum møguleikum sum størst privati arbeiðsgevari í landinum; 8.7 gjøgnum strongu standardirnar, sum eru lýstir í sambandi við atburð og veitan av vörum; og 8.8 við at nýta arbeiðsstandarðir gjøgnum alla virðisketuna (í samsvari við góðkenning frá triðjaparti).

Møguleiki fyri avmarkaðari jaligari ávirkan

SDG 5 Javnstøða millum kyn

Fáa í lag javnstøðu millum kynini og máttmenna allar kvinnur og gentur

Vit geva okkara íkast til mál 5.5 við at tryggja javnbjóðis møguleikar fyri leiðslu á øllum stigum, har avgerðir verða tiknar í fyrirtøkuni.

SDG 7 Burðardygga orka

Tryggja, at øll fáa álitandi, burðardygga og tíðarhóskandi orku, sum øll hava ráð til

Vit fara at geva okkara íkast til mál 7.2 við at økja partin av endurvunnari orku í føroysku orkusamansetingini frá ætlaða biogassvirkinum; og 7.3 við at økja virkisferið í okkara virkseimi.

SDG 9 Vinna, nýskapan og undirstøðukervi

Byggja sterk undirstøðukervi, virka fyri inkluderandi og burðardyggaridnaðarmenning og eggja til nýhugsan

Vit geva okkara íkast til mál 9.4 við at betra og nútíðargera ognir í allari virðisketuni fyri at gera tær burðardyggar og við at geva okkara íkast til nýtt undirstøðukervi í Føroyum.

SDG 14 Lív í havi

Varðveita og nýta hævini, sjógv og sjófeingi á burðardyggu hátt.

Vit geva okkara íkast til mál 14.4 við bert at nýta rávøru úr sjónum, sum er góðkend sum burðardygga; og 14.1 við at stýra okkara ári á umhvørvið á firðunum.

SDG 17 Samstarv um heimsmálini

Styrkja amboðini at verkseta og stimbra Heimsfevnandi partalagið fyri burðardyggar menning

Vit geva okkara íkast til mál 17.16 gjøgnum samstarv og samlag við at menna og luta bestu virkisloysnirnar, ið snúgva seg um skipaðar avbjóðingar innan havbúnað.

Ábyrgd fyri at linna møguliga neiliga ávirkan

SDG 6 Reint vatn og reinføri

Tryggja øllum, at vatn og reinførisviðurskipti eru í lagi og umsitin á burðardyggu hátt

Vit geva okkara íkast til mál 6.3 við at avmarka árið av okkara virkseimi á umhvørvið á firðunum; 6.4 við at økja virkisferið av vatni; og 6.6 við at avmarka framtíðar dálking frá landbúnaði við flótandi taðingarevni, sum verður framleitt á okkara biogassvirki.

SDG 12 Ábyrgdarfull nýtsla og framleiðsla

Tryggja burðardyggu nýtslu- og framleiðslumynstur.

Vit geva okkara íkast til mál 12.3 við at minka um matarspill; geva íkast til 12.2 við at fáa sum mest burtur úr natúrligum tilfeingi, sum verður nýtt í okkara fóðri; 12.5 við at nýta ringrás framferðarhátt á ymsum økjum í virðisketuni; og 12.6 við at økja gjøgnumskygnið um okkara avrik innan burðardygga.

SDG 13 Veðurlagsátøk

Sum skjótast seta í verk bráðneyðug átøk at berjast ímóti veðurlagsbroytingum og avleiðingum av teimum.

Vit fara at gera veðurlagsátøk í okkara fyrirkøku og virðisketu og minka um útlátið, sum stavar frá okkara egnu virkseimi í tráð við veðurlagsgransking.

Í 2019 fara vit at eftirmeta samtaksstrategiina, og í hesum sambandi fara vit at endurmeta møguliga íkast til málini.

Sunn vinna

Frágreiðing um avrik

★ STRATEGISK RADFESTING

- At vaksa effektivt og ábyrgdarfullt

🎯 2020 TILSAGNIR

- At hava 0 frávik
- At hava eitt kundaframatal á 9 ella hægri av 10 møgulum
- At gera íløgu í eitt nýtt biogassvirki

📊 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR

- 0 frávik ●
- Kundaframatal á 8,24 av 10 møgulum ●
- Fráboðaðu ætlanir um at byggja fyrsta biogassvirkið í landinum ●

🔍 2019 FOKUS

- Dægføra ætlanina fyri virkisábyrgd
- Innføra eina nýggja varskógvaraskipan
- Halda fram at uppbyggja Bakkafrost vørumerkið
- Fara undir at byggja biogassvirkið
- Flyta nýskapandi tækni á allar smoltstøðirnar

🌱 SDG MÁL

- SDG 2 Eingin hungur
- SDG 7 Rímlig og rein orka
- SDG 8 Sömiligt arbeiði og búskaparvøxtur
- SDG 9 Vinna, nýskapandi og undirstøðukervi

HVÍ TAÐ HEVUR TÝDNING

Sambært útrokningum hjá GSI stóð havbúnaður fyri umleið 8% av djóraproteininum, sum heimsins borgarar ótu í 2018 (FAO SOFIA, 2018; FAO 2018). At vera við í kappingini í heimsins skjótast vaksandi matvinnu merkir, at vit mugu vera til reiðar at varðveita og enntá økja okkara marknaðarpart. At virka í einum so lítlum landi sum Føroyum avmarkar vøxturinn av okkara virksemini nakað, og tí er umráðandi at vera so dugnalig sum gjørligt og vera nýskapandi alla tíðina, um vit skulu vaksa innan fyri skipaðu mörkuni og fáa sum mest burtúr. Fyri at vaksa ábyrgdarfullt og á burðardyggan hátt, mugu vit eisini tryggja okkum, at vit halda hátt ein fyrimyndarligan atburð, so vit gera meira enn at vera í samsvari á týðandi økjum, at vit altíð lurta eftir okkara kundum og halda áfram at varðveita góð altjóða sambond.

Í 2018 fall framleiðslan til í miðal 660.000 máltíðir um dagin. Selt varð til vinnukundar í 29 londum í fyra høvuðsmarknaðum: USA (20%), ES (31%), Eysturevropa (25%) og Asia (24%). Hesir vóru innflytarar, framleiðarar, stórhandlar og matstovuketur. Vit síggja, at brúkararnir í hesum marknaðum í alsamt størri mun seta krøv til góðsku og burðardygd av vøruni, ið teir keypa, so teir hava frið í sálini. Hetta sæst eisini í eini frágreiðing hjá Mintel um alheimsrákið í 2019 viðvíkjandi mati og drekkka. Frágreiðingin sigur, at brúkarar framhaldandi fara at vænta meira av stevnuskraum um burðardygd frá feløgum fyri at koma nærri einum ringrás mat og drekkka búskapi.

Vit mugu alsamt vísa okkara tilsøgn til at framleiða sunnan laks í heimsflokki á ábyrgdarfullan og burðardyggan hátt. Hetta ber í sær at halda fram við at økja gjøgnumskygnið og góðkenning

frá triðjaparti fyri at tryggja burðardygdina og góðskuna av okkara framleiðslu. Hetta er partur av Sunt Lív ætlanini, sum nevndin stendur á odda fyri.

Gjøgnum økta útvegan av einum sunnum og munadyggum slagi av proteini, og okkara íløgu í nýhugsan og burðardygt undirstøðukervi og endurvunnar orkuloytnir, gera vit okkara til at rækka ST málum 2, 7, 8 og 9 fyri burðardyggar menning. Sí síðu 9 til nærri kunning.

Meira kunning um strategi felagsins at rækta eina sunna fyrirtøku er at finna í okkara [ársfrásøgn](#).

REGLUGERÐIR LANDSINS OG SAMSVAR

Tað er alt avgerandi fyri burðardyggan vøxtur, at staðbundin og altjóða krøv alsamt verða hildin. Aðalmálið hjá felagnum er at halda allar viðkomandi lógir og reglugerðir og ásetingar landsins, har vit virka, og vit hava ábyrgdina av, at okkara starvsfólk fylgja øllum standardum og avmarkingum, ið eru ásettar í lógum, reglugerðum og fyriskipanum. Vit stremba eftir at lúka og helst fara fram um ásetingar í øllum viðkomandi lógum; hetta merkir at vísa leiðslu í verki í málum bæði innanlands og á altjóða stigi.

Okkara fyrirtøka er sera bundin at føroyska náttúru tilfeinginum, og tí er samsvar, leiðsla og opinleiki um umhvørvismál av alstórum týðningi. Tá ið føroyski [veterinerleiturin](#) varð innførdur í 2003, vórðu fleiri nýggjar avmarkingar settar í verk at betra um eftirlitið við aliumhvørvinum. Vit samstarva við umhvørvismyndugleikarnar og lúka ásetingarnar í føroysku alilóggávu, sum umfata framleiðsluna í øllum liðum

„Tað er sera sjáldan, at tú mætir einum veitara, sum hyggur at øllum málum, sum ávirka vinnuna, sum tey virka í. Bakkafrost hevur eitt sera høgt støði við víkjandi djóravælfærd og ábyrgdarfullari útvegan av rávøru, samstundis sum tey veita fyrstafloks laks. Vit eru sera fegin um at vera í samlagi við Bakkafrost.“

James Fisher, fiskakeypari hjá Harrods og **Ellie Hurford**, leiðandi tekniskur stjóri hjá Harrods

Í virðisketuni. Aliloyvini eru undirgivin umhvørvisásetingum, sum stýra okkara hátti at minka um umhvørvisárinini. Men vit fara longri enn at vera í samsvari við ásetingarnar, við tað at vit av fríum vilja fara undir at vera í tráð við altjóða fyrisett mál (so sum ASC), fyri at vera við til at hækka støðið innan vinnuna sum heild á ávísnum økjum innan burðardyd.

Vit hava eina áhaldandi tilsøgn um, at vit eingi frávik skulu hava.

Í 2018:

- Høvdu vit eingi dømi um frávik (hesum máli ætla vit eisini at røkka í 2019) og ongi sakarmál ímóti okkum.
- Fóru vit undir fyrireikingar at vera í samsvari við krøvini hjá General Data Protection Regulation. Vit miða eftir at vera búgvini at vera í samsvari við reglugerðirnar í 2019, áðrenn tíðarfreistina fyri Føroyar, sum er 2020.

ETISK ATFERÐ

Fyrsta stigið í ætlan okkara um burðardyd er at tryggja, at vit framhaldandi fremja og varðveita góða vinnuatferð í øllum liðum í virðisketuni, sum samsvara við kjarnuvirðini og meg-

Harrods, London

inreglurnar hjá Bakkafrost. Okkara virðir stýra okkara atferð og okkara framferð at skapa varandi virði fyri okkara kundar, partaeigarar og samfelagið. Fyri okkum merkir hetta at vera ábyrgdarful, vísa virðing, at vera íðin, effektiv og framsøkin.

Hesi virðini eru lýst í [leiðreglum okkara fyri atferð](#), sum miða ímóti at skapa eina sunna virkismentan. Leiðreglurnar krevja, at øll starvsfólk skulu vísa fyrimyndarligan atburð í sínum virki og persónligan etikk í síni atferð, tá ið tey fremja sínar skyldur og ábyrgdir. Tey skulu nýta eina rættvísa og ærliga framferð í øllum samskipti við onnur starvsfólk og allar uttanhýsis áhugapartar.

Etisk atferð er meira enn bert at vera ein góður virkisborgari. Vit skulu eisini tryggja, at okkara veitarar lúka okkara stand-

ardir. Veitarar okkara verða bidnir um at halda seg til okkara krøv viðvíkjandi arbeiðsheilsu, trygd og trivnaði, manna-rættindum, barna-arbeiði og umhvørvisstandardum, sum eru í tráð við [ASC standardin](#).

Sí [vegleiðing okkara fyri atferð](#) á www.bakkafrost.com fyri at fáa fleiri upplýsingar um okkara leiðreglur móti mutri, pengatvátti og øðrum reglum fyri etiskari atferð, og hvussu vit eftirmeta okkara framferð til etiska atferð gjøgnum okkara leiðreglur.

Bakkafrost hevur gjørt tað gjørligt hjá almenninginum at kæra og gera vart við sína ónøgd á netinum um [óetiska ella ólógliga atferð](#).

Hóast starvsfólk hava móguleika at gera vart við ymisk viðurskifti við at fylgja mannagongdum umvegis okkara HR deild, hava vit í 2019 ætlan um at byrja eina nýggja var-skógvaraskipan, so starvsfólk fáa ein formligan hátt at gera vart við seg um ósømliga atferð, ella um leiðreglurnar fyri atferð ikki verða virdar í samsvari við t.d. standardir fyri matvøru trygd.

Í 2018 hava vit:

- Dagført okkara leiðreglur viðvíkjandi virkisábyrgd, sum vit ætla at seta í verk í 2019.

KUNDANØGDSEMI

At byggja upp langtíðar sambond við okkara kundar er umráðandi, um vit vilja varðveita okkara støðu sum ein veitari av laks í heimsflokki, sum fólk velja fram um aðrar veitarar. Hetta inniber at lurta eftir teimum og nøkta broytandi tørv og standardir teirra. Ein av hættunum, vit gera hetta, er gjøgnum okkara árliðu kundakanning, har vit geva øllum okkara kundum móguleika at koma við síni hugsan um mál so sum vørugóðsku, tænastu og pakkitilfar. Vit hava eisini givið kundunum móguleikan sjálvi at sæð okkara virksema á okkara kundastevnu. Í tveir dagar vitja tey alla virðis Ketuna og fáa vitan um nógv ymisk mál, íroknað okkara góðsku og standardir fyri burðardygd.

Okkara framhaldandi mál er at tryggja okkum trúskap og álit frá okkara kundum við at geva eina framúrskarandi tænastu, sum er merkt av álit, arbeiðssemi og ábyrgd. Meira kunning um okkara kundaætlan er at finna í okkara [ársfrásøgn](#).

Sum vit vaksa og víðka okkara virksema inn á nýggjar marknaðir – henda tilgongdin hevur gingið væl skjótari, síðan vit vórðu skrásett á keyps skálanum í Oslo – eru sølu- og kundatølini hækkað saman við framleiðsluni. Hóast vit hava megnað væl at nøkta broytandi ynski og krøv frá kundunum, millum annað við nýggjari vørumenning og at fáa góðkenning

frá triðjaparti, slepst ikki undan, at vit møta onkrum avbjóðingum, og onkrar, sum vit ikki fáa gjørt nakað við (eitt nú altjóða viðurskifti). Men kortini hevur okkara tilsøgn um at varðveita varandi sambond givið okkum móguleikan at tikið okkum av teimum, har vit kunnu.

Í 2018:

- Byrjaðu vit at framleiða fesk fløk og portiónir sum úrslit av eftirspurningi frá kundum.
- Gjördu vit kundakanningina aftur og fingi eitt kundaframatal á 8,24. Hóast vit fingi eina heldur lægri meting enn í fjør, góvu viðskiftafólkini okkum nú eina hægri meting á vørugóðsku og á okkara virðis Ketu vørum.
- Tóku vit fleiri av kundum okkara við í ætlanir okkara um burðardyggja fóðring og eftirmeting av pakningi.
- Vóru vit vertir fyri á leið 80 kundum í tveir dagar á okkara 50 ára føðingardegi við kundastevnu í Føroyum.
- Fingi vit eina frágreiðing um lívfrøðiligar trupulleikar við okkara laksaavskurði frá eftirlitsfólki úr Russlandi (hóast nærri kanningar ikki váttadu nakrar trupulleikar). Hetta steðgaði atgongdina til russiska marknaðin fyribils.
- Fingi vit nógvar nýggjar kundar og gjördu sáttmála við eina stóra sølumarknaðarketu, sum fer at økja um eftirspurningin eftir okkara virðis Ketu vørum.
- Øktu vit um laksasøluna undir Bakkafrost vørumerkinum.

Í 2019 fara vit at halda fram við fokusið á vørumenning, sum kundarnir spyrja um, og fara at halda fram við at byggja Bakkafrost vøumerkið

NÝHUGSAN

Havbúnaðarvinnan er framvegis lutfalsliga ung, og vøkstur hennara er framvegis tengdur at nýhugsan. At gera íløgur í nýhugsan, gransking og menning er av størsta týdningi, um

vit skulu nøkta broytandi tørvin hjá kundunum, fáa fyrimunir av móguleikum og vera á odda á burðardyggan hátt.

Fimm-ára íløguaætlanin hevur gjørt tað móguligt hjá okkum at gera stórar íløgur í nýggja tøkni, sum hevur hjálpt okkum at hava tamarhald á okkara váðum, so sum at viðgera laksalúsuttan medisín og at nýta móguleikarnar, sum eru fyri vørumenning og vøkstri, so sum kringloysnir.

Í 2018:

- Fráboðaðu vit okkara ætlanir um at byggja eitt nýtt biogassvirki – okkara størsta íløg í ringrás búskap higartil (sí meira á síðu 13).
- Tóku vit fulla ábyrgd av ætlanini um at menna føroyska laksin (les meira á síðu 23).
- Hildu vit áfram við okkara gransking um at fáa sum best burtur úr góðskuna av fóðri og burðardygd.
- Byrjaðu vit framleiðslu á heimsins størstu smoltstøð á Strond, har vit nýta kringloysnir at fáa best móguliga umhvørvisstýring (les meira á síðu 30).
- Byrjaðu vit framleiðslu av laksalýsi og -mjøli. Virkið nýtir kollveltandi tøkni, sum koyrir við el og dampi, sum ger tað móguligt at minka stórliga um orkunýtluna.

Í 2019 fara vit undir at byggja biogassvirkið og at flyta nýskapandi tøkni frá smoltstøðini á Strond til aðrar smoltstøðir.

VIÐURSKIFTIR VIÐ UMHEIMIN

Føroyar hava góð viðurskiftir við umheimin. Men tað er kortini áhaldandi almennur áhugi fyri politikkinum hjá Bakkafrost viðvíkjandi grindadrápi. Vit hava strangar innanhýsis reglur, sum greitt krevja, at starvsfólk mugu ikki taka lut í arbeiðstíðini, og at okkara útgerð má ikki nýtast á nakran hátt. Havbúnaðarfelagið, har Bakkafrost er limur, hevur gjørt eina [yvirlýsing](#) við okkara støðu, sum er undirskrivað av stjórunum á øllum alifyritøkunum.

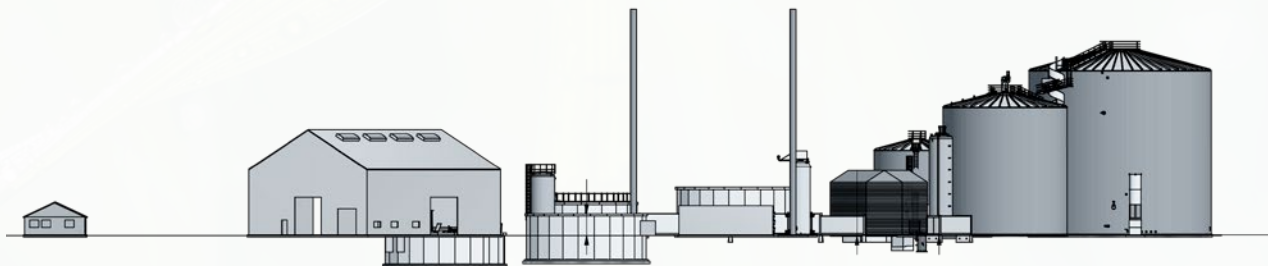

Sunn vinna Frá burturkasti til varandi orku

Tað, ein tveitir burtur, kann verða fongur fyri ein annan. At hava ein ráðsnaran hugburð hevur eyðkent virkna vøkstururin hjá Bakkafrost gjøgnum árin, og í 2018 varð hetta sligið fast við framsøknu íløguaætlanini, tá ið Bakkafrost fráboðaði eina íløgu á 100 milliónir krónur til at byggja eitt nýtt biogassvirki í Føroyum.

Virkið fer at nýta spillúrdráttir frá alingini hjá Bakkafrost og annan fisk úr vinnuni og tøð frá landbúnaðinum til at framleiða varandi orku og tøð. Hetta fer fram við at niðurbóta organisk evni í lívfrøðiliga tilfeinginum til minni mýl gjøgnum anaerobiska sodning (sodning uttan ilt). Tá ið hendan tilgongdin er lokin, er lívfrøðiliga tilfeingið umgjørt til biogass, nevnliga karbon dioxide og metan (hetta seinna, sum verður brúkt til framleiðslu av varandi orku), og digestate (sum verður nýtt til taðingarevni).

Tá ið virkið er liðugt, er tað ført fyri at umgera upp til 90-100.000 tons um árið av øllum aliburturkasti, útvega hita til 400 húsarhald og streym til 1.900 húsarhald við verandi inntaki, verður met. Hetta verður met at spara 11.000 tons av CO₂ útláti (grundað á tilsvarandi avloysing av lívrunnari orku) um árið.

Umframt at framleiða varandi orku, fer virkið av framleiða 40-45.000 tons av natúrligum flótandi taðingarevni árliga, sum verður flutt aftur til bøndur í ymsu oyggjunum uttan kostnað. Hægri upptøkuførleikin hjá taðingarevninum fer væntandi at minka um útláti á firðirnar.

Varandi orkan, ið verður framleidd, verður latin inn á landsnetið og fer at geva sítt íkast til føroyska málið at hava 100% av streymi frá varandi orkukeldum innan 2030. Hetta talið var 49% í 2018.

Biogassvirkið verður bygt í 2019 og fer væntandi undir virkseimi í fyrsta ársfjórðingi 2020. Framsøkna íløguaætlanin hjá Bakkafrost leggur dent á virknan vøkstur til at nøkta vaksandi eftirspurningin eftir proteinum, ið verða framleiddar burðardygt. Hetta umfatar framkomnar endurnýtsluloysnir so sum hesa, sum minka um burturkast, avmarka og sleppa undan CO₂ útláti og stimbra burðardygd gjøgnum aðrar vinnur. Hugburðurin hjá Bakkafrost higartil hevur fingið viðurkenning hjá [altjóða leiðaraheiðursløn Edie's fyri burðardygd](#).

Sunn fólk

Frágreiðing um avrik

★ STRATEGISK RAÐFESTING

- At styrkja menniskjaliga fæfeingið

🎯 2020 TILSAGNIR

- Endurnýggja strategiina fyri starvsfólk
- Seta eina áhugakanning hjá starvsfólki í verk
- Hava 0 deyðatilburðir

📊 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR

- Ætlanir um at seta eina áhugakanning í verk hjá starvsfólki vórðu fluttar til 2019 ●

🔍 2019 FOKUS

- Seta eina kanning í verk um áhuga hjá starvsfólki
- Endurnýggja strategiina fyri starvsfólk í trád við Sunt Lív ætlanina
- Menna leiðaravenjingina enn meira
- Seta tiltøk í verk at stuðla eini fjølbroyttari arbeiðsmegi

🌱 SDG MÁL

- SDG 5 Javnstøða millum kyn
- SDG 8 Sömiligt arbeiði og búskaparvøkstur

HVÍ TAÐ HEVUR TÝDNING

At gera íløgur í menniskjaligt fæfeingið er grundleggjandi fyri eina sunna fyrirtøku. Vit ásanna, at skal vera gjørligt at fremja okkara vísið og røkka okkara strategisku málum, mugu vit hava dugnalig og hugað starvsfólk, sum av heilum huga taka undir við okkara kjarnuvirðum.

Fyrirtøkan umfatar í dag eina sameining av alifyritøkum, sum yvir fleiri ár hava ment seg í Føroyum, ofta í bygdarsamfeløgum. Nýliga hava vit latið upp söluskrivstovur í Stóra-bretlandi og hava ognuð okkum eina lítla fyrirtøku í USA. Tað má raðfestast høgt at fáa fólk integrerað í Bakkafrost sum fyrirtøku og í okkara mentan, um tað skal eydnast okkum at varðveita góðskustøði í heimsflokki, og um øll starvsfólk skulu virka eftir sama virðisgrundarlagi. Hetta merkir, at vit framhaldandi mugu laga okkum og vera opin fyri at læra nýggjar mátar, meðan vit halda áfram at vaksa og mennast saman við umhvørvinum uttanfyri.

Vit eru heppin at hava eina mentunarlígt fjøltáttaða arbeiðsmegi í dag, og hetta gevur okkum ein serligan móguleika at styrkja um okkara menniskjaliga fæfeingi við at hava ein umfevndi hugburð. Havbúnaðarvinnan inniber ofta líkamliga krevjandi arbeiði, og tí er tryggjan av heilsu, tryggleika og trivnaði hjá starvsfólkunum raðfest ovast á listanum.

Við at skapa virðismiklar arbeiðsmøguleikar gera vit okkara til at røkka málum 5 og 8 hjá ST um burðardyggja menning. Sí meira kunning á síðu 9.

MENNISKJALIGA FÆFEINGIÐ

Vit hava samanlagt 1.032 fólk í starvi (svarandi til 783 fulltíðarstørv) í 24 kommunum í Føroyum. Okkara evni til at hava eitt fjøltáttað og fevndi arbeiðspláss, at draga gávað og

serútbúgvið fólk at sær og varðveita tey, at byggja eina arbeiðsmegi við førleika og at varðveita høga arbeiðsgleði er grundarlagið undir okkara HR bólk.

Okkara leiðreglur fyri atferð greiða frá okkara framferðarhátti at skapa so góðar arbeiðsumstøður sum gjørligt, harumframt okkara tilsøgn um at skapa eitt professionelt og jaligt arbeiðsumhvørvi, sum er umfevndi, og ikki er merkt av mis-muni.

Arbeisloysið í Føroyum er við sínum 1,9% eitt av heimsins lægstu. Í 2018 vóru 88% av føroyskum monnum í starvi, meðan talið var 84% hjá kvinnunum (*kelda: Hagstova Føroya*). 20% av nevndini vóru kvinnur, og 7% av leiðarunum vóru kvinnur.

Okkara leiðreglur fyri HR endurspeglar okkara tilsøgn um at virða serkunnleikan og iskoymið frá øllum starvsfólkabólkum. Hetta merkir eisini, at vit gera tað gjørligt hjá starvsfólki at arbeiða longur enn eftirlønaráldur, um tey ikki ynskja at fara úr starvinum.

Partur av okkara starvsfólkaætlan er at draga ung, gávað starvsfólk at okkum. Vit taka lærlingar, starvsnámingar og fólk úr fleiri ymiskum arbeiðsbólkum, íroknað marknaðarføring, fígging, havbúnað og havlívfrøði, umframt at vit veita næmingum úr skúlum í økinum arbeiðsroyndir. Vit hava eisini javnan vitjan av skúlaflokkum á okkara høvuðssæti og á okkara framleiðsluvirkjum.

Hvør ár luttaka vit á føroysku netverksstevnunum Jobmatch sum ein av høvuðsstuðlunum, har vit geva næmingum ein sýnisglugga inn í havbúnaðarheimin. Hetta hevur víst seg at vera ein sera góður háttur at fáa nýtt, gávað arbeiðsfólk og at stuðla undir viðkomandi útbúgvingum.

Gongutúrurin hjá Bakkafrost 2018

Bakkafrost bjóðar sínum starvsfólki marknarførandi fyrirumunir. Hetta umfatar eina partabrævaskipan (sum 210 arbeiðsfólk vóru við í 2018), bonuspartabrøv (sum stóð øllum starvsfólkum í boði) og ymiskar tryggingarmøguleikar, sum vórðu veittir starvsfólki í føstum starvi eftir trýggjar mánaðir í starvinum.

Okkara eftirlønar- og barsilsskipanir fylgja landsins lógum.

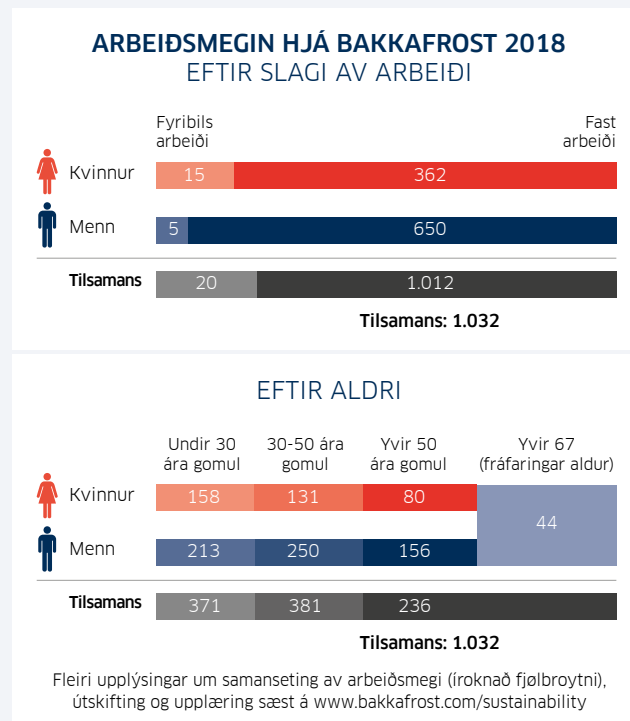
Vit skipa fyri ymiskum tiltøkum gjøgnum árið, har øll starvsfólk fáa høvi at hittast og fáa samsýning fyri sítt ískoyti til, at okkum gongst væl. Eitt av hesum tiltøkum er ein virkisdagur, har vit skifta orð um okkara raðfestingar og hoyra frá okkara kundum; ein árligur gongutúrur; og eitt árligt jólahald fyri øll starvsfólk og familjur teirra (í 2018 vóru 900 fólk til jólahaldið á Glyvrum og 150 í Suðuroy).

Talið av arbeiðstakarum í Føroyum er tað hægsta í Evropa samanborið við fólkatalið. Hetta hevur saman við góða umdøminum hjá Bakkafrost gjørt sítt til, at vit hava megnað so væl at varðveitt arbeiðsfólk. Lága arbeiðsloysið ger kortini, at tað er torførari at finna arbeiðsfólk, sum ikki er yrkislaert, og ber ofta við sær, at neyðugt er at seta skúlanæmingar í starv

ávisar tíðir av árinum. Vit hava stóra útskipting av starvsfólki í okkara framleiðsluvirki, har ung fólk ofta arbeiða í stutta tíð, áðrenn tey fara undir lesnað.

Vit virða fakfelagsfrælsið og rættin til sáttmálasamráðingar hjá fakfeløgum og taka ikki lut í nøkrum flutningsskipaðum ella tvingsilsarbeiði og misnýta ikki børn sum arbeiðsmegi. Vit eru limur í Føroya Arbeiðsgevarafelag, sum ger sáttmálasamráðingar fyri privata arbeiðsmarknaðin, sum hevur eitt vælskipað fakfelag. Í 2018 vóru 90% av starvsfólkunum umfatað av kollektivum sáttmálasamráðingum (hini 10% eru myndað av serkønum starvsfólki).

Vit mótast javnan við yrkisfeløg og stremba eftir at hava eitt gott og uppbyggjandi samband við tey. Starvsfólkaumboð fáa

frí frá sínum arbeiði til tess at útinna sínar skyldur. Bakkafrost hevur haraftrat eina mannagongd til viðgerð av kærnum. Fyri at tryggja, at vit lúka krøvini innan heilsu, trygd og trivnað, skipa vit fyri árligari venjing, har innanhýsis og uttanhýsis venjarar læra frá sær innan øki, alt frá reinføri, fyrstuhjálp, trygd á arbeiðsplássinum (umframt trygd á sjónum), tryggari nýtslu av evnafrøði, og til fiskatrivnað. Vit eftirmeta javnan okkara skeið. Haraftrat veita vit eisini okkara leiðslubólki móguleikar fyri at menna seg víðari.

Í 2018:

- Skrivaðu vit undir tær 10 meginreglurnar hjá UN Global Compact og góvu harvið lyfti um at verja menniskjarættindi; at virða fakfelagsfrælsi og rættin til kollektivar sáttmálasamráðingar; og at hava eina arbeiðsmegi, sum ikki er merkt av tvingsli, barnaarbeiði ella mismuni.
- Veittu vit arbeiði til 1.032 starvsfólk (ið svarar til 783 fulltíðarstarv) úr 24 av teimum 29 kommununum í Føroyum.
- Settu vit 80 fólk í starv av nýggjum (eftir ein nýggjan sölusáttmála), eftir at 150 fólk mistu arbeiðið við ársbyrjan. Vit hildu áfram at seta nýtt fólk í starv inn í 2019.
- Settu vit eisini nýtt fólk í starv á okkara nýggju smoltstøð, biogassvirki og nýggja kryvjavirki.
- Sjósettu vit eitt nýtt átak fyri at integrera nýggj starvsfólk, har vit regluliga bjóðaðu útlandskum arbeiðsfólki undirvísing í føroyskum.
- Bjóðaðu vit okkara alarum nýggj skeið (sum eisini umfataðu burðardygd) og góvu 22 limum av nevndini og leiðslubólkinum eitt serligt leiðara útbúgvingskeið hildið av the Cambridge Institute for Sustainability Leadership. Burðardygd var eisini umrøðuevnið á okkara virkisdegi.
- Vóru vertir fyri einum tiltaki fyri netverkinum hjá føroyskum kvinnum innan vinnuna.

Tað eydnaðist okkum ikki at avgreiða eina kanning viðvíkjandi, hvussu hugað starvsfólk eru, sum nú eftir ætlan skal gerast liðug í 2019, har ætlanin eisini er at endurnýggja okkara starvsfólkastrategi, so hon eisini er í tráð við okkara Sunt Lív ætlan. Vit fara eisini at dagføra leiðreglurnar fyri okkara virkisábyrgd, sum eisini fatar um okkara framhaldandi lyfti um javnstøðu. Okkara ætlanir umfata eisini at menna leiðaravenjingina víðari, umframt leiðbeining um fjølbroytni og stig til at stuðla eina fjølbroytta arbeiðsmegi.

„Eg havi verið við á ókeypis málskeiðunum, sum Bakkafrøst hevur boðið út, síðani apríl 2018. Tað er umráðandi fyri meg at læra føroyskt, eftirsum meginparturin av míni familju tosar føroyskt. Eg vil sera fegin tosa málið, so eg kann luttaka í samrøðum. Tann parturin av undirvísingini, ið mær dámar best, er at læra úttalu og umseting.“

Vivian Lamhauge, Góðskingarvirkið, næmingur í føroyskum

HEILSA, TRYGD OG TRIVNAÐUR

Um vit vilja verja okkara menniskjaliga fæfeingi, mugu vit varðveita eitt høgt stig innan arbeiðstrygd og skapa eina heilsugóða arbeiðsmentan. Okkara leiðreglur fyri atferð lýsa okkara tilsøgn til starsvólkinum um at skapa eitt gott og heilsugott arbeiðsumhvørvi og at hava eitt arbeiðspláss uttan óhapp og skaðar. Til tess at megna hetta hava vit fingið reglugerðir, sum eru bygdar á hægstu heilsu- og trygdarkrøv, á landi sum á sjóvi.

Øll okkara virðisketa – framleiðsla av fóðri, smoltstøðir, aliøkir og okkara kryvji- og framleiðsluvirki – eru grannskoðað av

triðjaparti og góðkend eftir GLOBAL G.A.P. standardinum, sum setir strong krøv um trygd og heilsu hjá starvsfólki, íroknað regluliga starvsfólkaavenjing og menning av trygd. Okkara sjei ASC góðkendu aliøkir hava verið grannskoðað aftur til tess at tryggja, at altjóða trygdar- og heilsukrøv verða virð í arbeiðsumhvørvinum. Viðmæli frá kanningarfólki á ávísingum aliøkjunum verða vanlig sett í verk á øllum hinum aliøkjunum. Í 2018 t.d. innførdur vit nýggjar brunatrygdarreglur, sum eru strangari enn landsins lógir krevja.

Dømir, sum kunnu nevnast, um hvussu vit arbeiða fyri starvsfólkaheilsu og trygd, umfata eina røð av verjandi átøkum (so sum verndarklæði) og fyribyrgjandi átøk (so sum okkara arbeiðsbólkar innan trygd á staðnum, sum samskipta við okkara heilsu- og trygdarnevnd.

Allir alarar og alt fólk ið á sjónum skal hava heilsukanning annaðhvørt ár (goldið av fyrítøkuni) fyri at tryggja, at tey hava nóg góða heilsu til sítt arbeiði.

Okkara innanhýsis politikkur stuðlar undir trivnaðin hjá arbeiðsfólki okkara, og hetta verður eisini havt í huga í nýggjum byggiverkætlanum, eitt nú í okkara framkomna framleiðsluvirki og høvuðssæti, sum eru ergonomiskt sniðgjørð.

Trivnaðurin hjá øllum okkara starvsfólki í virðisketuni er eisini umráðandi fyri okkum. Vit virða øll altjóða menniskjarættindi og tryggja okkum, at vit ikki eru samsek í misnýtslu

av mannarættindum. Vit vænta tað sama av okkara samstarvsfelagum; teir verða við sáttmála bidnir um m.a. at lúka okkara veitarastandardir, sum m.a. krevja, at teir tryggja, at alt arbeiði verður gjørt í einum tryggum arbeiðsumhvørvi, sum ikki er merkt av mismuni og misnýtslu av børnum.

Í 2018:

- Náddu vit okkara tilsøgn um at betra okkara frásøgn um heilsu, trygd og trivnað.
- Styrktu heilsu- og trygdarmentanina við at halda áfram at innarbeiða tær í okkara virkis- og mannagongdir.
- Høvdu vit eingi deyðsføll og skerdur mista lutfallið av tíð, sum stóðst av persónsskaðum, niður í helvt.
- Betraðu vit mannagongdir viðvíkjandi eldi og trygdarútgerð enn meira.
- Hildu vit áfram at menna okkara landstøðir, har líkamligur trivnaður var í miðdeplinum.
- Hildu vit áfram við heilsu- og trygdarvenjing, umframt eina venjing fyri alt samtakið um vandarnar av eldsbruna.
- Hildu vit áfram við at geva starvsfólki móguleikan at geva afturmeldingar gjøgnum arbeiðsbólkar á staðnum. Sí www.bakkafrøst.com/sustainability, har meira nágreiniligt tilfar um heilsu, trygd og trivnað eru at finna.

Umvegis okkara komandi starvsfólkaáskanning um áhuga í 2019 er ætlanin at fáa viðmerkingar, sum kunnu hjálpa okkum at skerja enn meira um heilsu- og trygdarvæðing og eyðmerkja økir, har vit kunnu gera meira fyri trivnaðin hjá starvsfólki. Vit fara eisini at tryggja okkum, at heilsan, trygðin og trivnaðurin hjá arbeiðsfólki framhaldandi fer at vera í miðdeplinum í okkara frásøgn um starvsfólkastrategi í 2020.

Sunn fólk Íløgur í okkara fólk

Rúni Weihe

Vit raðfesta íløgur í menniskjaliga fæfeingið sera høgt, og hetta er orsøkin til, at vit vóru sera errin av at hava tveir av Føroya 13 PhD lesandi í starvi hjá okkum í 2018.

Við stuðli frá Bakkafrost byrjaði Rúni Weihe, leiðari á fòðurdeildini, sína doktararitgerð í 2011. Mál hansara var at fastseta munadyggastu fòðslu samansetingina fyri bestu laksagóðskuna og vakstrarferðina, sum hann kannaði við at granska ymiskar fòðursamansetingar.

Hansara PhD verkætlan frá Norwegian University of Life Sciences gjørdi nágreiniligar kanningar av bestu javnvágini millum feitt og protein innihald í laksafóðri. Hansara gransking kom til ta niðurstøðu, at laksur, sum við eini fòði, sum hevði hægri lutfall av proteini enn feitti, gagnnýtti fòðri betur og vaks skjótari.

Granskingin kom til ta niðurstøðu, at hóast kostnaðurin av hesum fòðrinum var hægri yvir styttri tíð, gjørdur vakstarfyrimumunirnir, at hetta lønti seg við tíðini.

Úrslitini, sum Rúni kom fram til, fara at seta sín dóm á framferðarhátt okkara við fòðri frammyvir: „Eg eri takksamur fyri fokusið, sum Havsbrún framhaldandi hevur á menning av fòðri. Grundað á okkara gransking hava vit vitanina til at betra okkara fòðurstrategi og fiskavrik fyri at økja enn meira um virðið á laksinum hjá Bakkafrost í longdini.“

Bakkafrost leggur stóra orku í at stuðla framhaldandi menningini av síni arbeiðsmegi. Í 2018 hevði Cambridge Institute for Sustainability Leadership eitt serligt leiðsluskeið fyri 22 limum frá nevndini og øðrum leiðarum. Les meira um okkara framferðarhátt til læru og menning í 2018 á síðu 15.

Sunnur laksur

Frásøgn um avrik

★ STRATEGISK RAÐFESTING

- At nökta og vera betri enn leiðandi standardir

🎯 2020 TILSAGNIR

- Varðveita hoga Omega-3 stöðið
- Varðveita høggt kundanøgðsemi við vørugóðsku
- Minka fellid av fiski til 6%
- Hava ASC góðkenning á øllum alækjum
- Menna og íverkseta ikki-medisinska viðgerð við stórum denti á fiskavælferð enn meira
- At eingin fiskur skal sleppa

📊 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR

- 2,4 gramm pr 100 gramm merkir Omega-3 stöði ●
- 97,3% av kundunum nøgdir, meira enn nøgdir ella sera nøgdir við vørugóðskuna ●
- Fellið av fiski 11,56% ●
- 7 alækir ASC góðkend ●
- Fleiri rognkelsir og royndir við mekaniskari avlúsing við størri fokus á heilsu og trivnað ●
- Eingin fiskur slapp ●

🔍 2019 FOKUS

- Minka um fellid við áhaldandi eftirliti
- Økja talið av rognkelsum á alækjunum
- Fáa 7 alækir ASC góðkend afturat
- Halda fram við at økja um hoga útbúgving til alingina

🌐 SDG MÁL

- SDG 2 Eingin hungur
- SDG6 Reint vatn og reinføri
- SDG 14 Lívið undir vatni
- SDG 17 Samløg um málini

HVÍ TAÐ HEVUR TÝÐNING

Óhoyrdur fólkaøkstur og ein økjandi eftirspurningur eftir proteini setir eitt trýst á klótuna, sum vit ikki hava sæð áður. Havbúnaðarvinnan er ein háttur at mæta hesum eftirspurningi, av tí at hon kann veita eina burðardyggja og sunna keldu av proteini – alilaksur telist millum sunnastu proteinini á klótuni, orsakað av hoga innihaldinum av Omega-3, feittsýrum, selen og B vitaminum. Framleiðslan má kortini vera ábyrgdarfull, um hon skal vera burðardygg.

Hóast feroysku firðinir geva bestu umstøðurnar at ala laks, hava árinu víst okkum, at vandin fyri lús og sjúku samantvinnað við, at vinnan var syndrað, stundum hava hótt heilsuna hjá okkara laks. Sameiningin av feroysku alivinnuni – frá 63 alifyritøkum í 1989 til trýggjar í 2017 – hevur gjørt tað lættari at samskipa eina betring av lívfrøðiligu viðurskiftunum, tryggja munagott samstarv við myndugleikarnar og deila vitan.

Veterinerskipanin innførdi í 2003 nýggjar reglugerðir, herdi eftirlitið og virkaði fyri eini sjálvboðnari sundurskiljing av alækjum og alivirksemi, og hetta betraði um fiskaheilsuna og trivnað um allar Føroyar. Nýggja skipanin, samantvinnað við øðrum átøkum hjá fyrítøkuni, minkaði ikki bara um fellislutfallið úr 18% niður á 6%, hon økti eisini um tøkuektin av feroyskum laks við 20% millum 1993 og 2010, minkaði um fódurnýtsluna við 2% og betraði um framleiðsluna við yvir 40% yvir sama tíðarskeið ([kelda: www.industry.fo](http://www.industry.fo)).

Men at berjast við fiskalús og sjúkur, so sum sjúkuelvandi ILA og táknusjúku, verður verandi ein raðfesting hjá laksaalarum ikki bara í Føroyum. At taka sær av hesum váðunum fyri

at tryggja góðskuna og trygdina hjá okkara laks, meðan vit varðveita hægsta heilsu- og trivnaðarstöðið, hevur eisini gjørt tað neyðugt at hava eitt sjálvboðið samstarv millum fyrítøkur og gera stórar íløgur í nýggja tækni fyri at hava eina framhaldandi menning.

Nýggjar avbjóðingar sum standast av skiftandi aliumstöðum fara eisini at koma í fokus komandi árinu.

Við at seta ein ábyrgdarfullan framferðarhátt í brennidepilin gera vit okkara til, í meira ella minni mun, at rækka málum 2, 6, 14 og 17 hjá ST fyri burðardyggari menning. Sí síðu 9 fyri meira kunning.

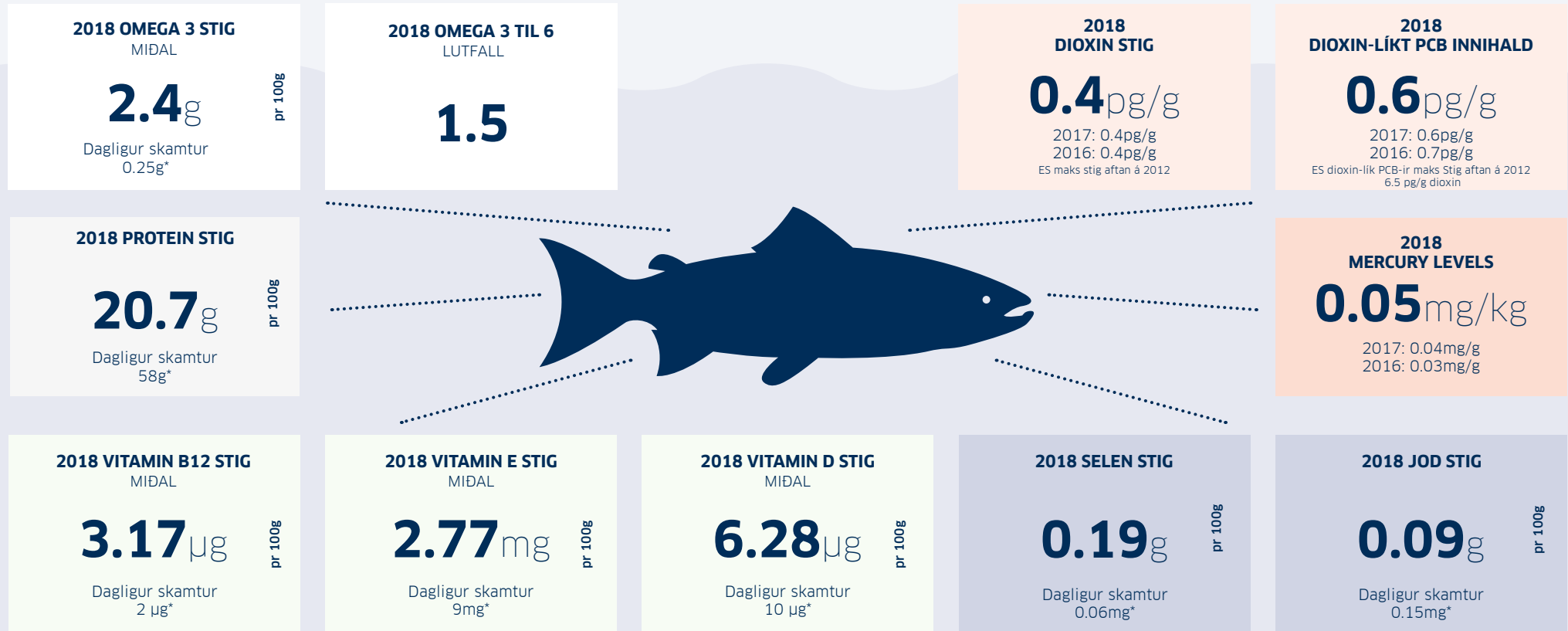
VØRUGÓÐSKA

Vørugóðska er okkara hægsta raðfesting. Okkara laksur veitir eina heilsugóða, gagnliga og burðardyggja keldu av djóra-proteini, sum inniheldur nógv Omega-3. Hvørt lið í okkara framleiðslu er savnað um at varðveita góðsku í heimsflokki við høgum føðsluvirði. Við 40 árum á baki sum alifyritøka vita vit, at vørugóðskan veldst ikki bara um fullkomnar umhvørvisumstøður, hægstu heilsu- og trivnaðarstandardirnar, men eisini um fyrstafloks fóður.

Vit eru sannførd um, at tað at halda føðina so nær natúrligu føðini hjá villa laksinum gevur ágóðar, ið kunnu mætast, iroknað eitt sunnari føðsluvirði á okkara liðugvøru. Vertikala integratióin av okkara fiskamjøli, lýsi, alifóðri og laksaframleiðslu gevur okkum fyrimumin at kunna útvega hægstu góðskuna av marinari rávøru frá okkara væl skipaða staðbundna fiskiskapi til okkara fóður. Hetta gevur okkum móguleikan at nýta eitt høggt prosenttal av burðardyggum innihaldi úr havinum, sum gevur

Bakkafrost laksur

Føðsluvirði útroknað pr. 100g (einstöku laksaportiónir hjá Bakkafrost eru millum 80-225g) Kelda: Nordic Nutrition Recommendations 2012 og EFSA

okkara laks eitt sera høgt innihald av Omega-3 – í miðal 2,4 gramm pr 100 gramm av laksaflaki. Í 2015 gjørdust vit fyrsta fyrítøkan, sum fór undir at reinsa alt lýsið, sum vit framleiða til okkara fóður fyri umhvørvisdálkandi evni so sum dioxin og DL-PCB, hóast vit frammanundan reiðiliga hildu okkum innan fyri mörkini hjá ES. Okkara fóður inniheldur heldur ongan heilivág, vakstrarhormonir ella innvøllir ella avskurð frá nakrari aling. Vit halda okkum eisini væl undir markið hjá ES viðvíkjandi óynsktum evnum í djórafóðri.

Okkara dioxin og dioxin líknandi PCB eru eisini undir markinum hjá ES (sum sæst á myndini), men vit halda áfram at leita eftir nýggjum hættum at minka enn meira um hesi evni í okkara laks.

Við at halda okkum til fleiri standardir og góðkenningar skipanir tryggja vit okkum, at vit eru í oddanum á marknaðinum innan matartrygd. Vit hava eina umfatandi innanhýsis eftirlits skipan, sum javnan verður kannað av myndugleikunum. Hetta

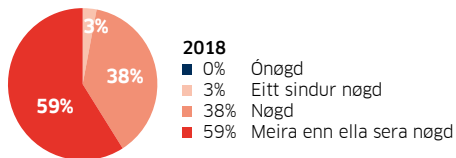
merkir, at vit dagliga gera kanningar og eftirlit av okkara vøru, áðrenn hon verður góðkend við heilsuváttan, fyri at tryggja, at hon lýkur krøvini hjá færoyskum og altjóða reglugerðum innan heilsu- og matvøru trygd. 100% av okkara vørum og øll virðis ketan eru fevnd av triðjaparts góðkenning, sum fevnir um høg altjóða trygdarkrøv til matvøru framleiðslu. Les meira um hetta undir samstarv og góðkenning á síðu 22.

Í 2018:

- Góvust vit at nýta ethoxyquin í øllum fiskamjøli, sum verður nýtt í okkara alifóðri til laksin (og nýttu í staðin natúrligar antioxidantar).
- Varðveittu vit okkara høga innihald av Omega-3.
- Varðveittu vit høga kundanøgðsemið fyri vørugóðsku.
- Kannaðu vit alternativt innihald til fóðrið fyri at økja um føðsluvirðið og gjørdu kanningar fyri at fáa sum best burtur úr føðsluumstøðum hjá hágóðsku, heilsugóðum laks (við fokusi á gagnnýtslu av fóðri, vøkstri og góðsku).
- Steðgaðu vit næstan fullkomiliga við at nýta formalin á okkara smoltstøðum, og fóru í staðin undir at nýta natúrligt saltvatn.
- Broyttu vit okkara doyvhátt frá at nýta doyving við el til at nýta mekaniska doyving, sum betraði um góðskuna og avmarkaði strongd.
- Byrjaðu vit eina granskingarverkætlan fyri at hjálpa okkum at fáa bestu umstøður eftir tøku fyri at betra um góðskuna av laks.
- Fingu vit eitt 2. pláss á German Stiftung Warentest 2018 kanningini fyri lægsta innihaldið av eiturevni í bólkinum fyri frystar vørur (íroknað organiskar), og eitt annað pláss fyri góðsku sum heild í ikki-lívrunnum frystum vørum.

KUNDASTIG AV GÓÐSKUNI Á LAKSINUM HJÁ BAKKAUFROST

Avspeglar myndina hjá kundunum umboðandi 61% av umsetninginum í 2016, 42% í 2017 og 32% í 2018

2016	Ónøgd	Eitt sindur nøgd	Nøgd	Meira enn ella sera nøgd
0%	8%	30%	62%	

2017	Ónøgd	Eitt sindur nøgd	Nøgd	Meira enn ella sera nøgd
0%	4%	19%	77%	

Í 2019 fara vit framhaldandi at binda okkum til at varðveita høga Omega-3 innihaldið og okkara høga kundanøgðsemi fyri vørugóðsku. Vit fara somuleiðis at íverkseta úrslitini frá gransking okkara í fóðurstrategi og halda áfram at kanna nýggjar móguleikar at menna okkum enn meira og betra um góðskuna av okkara fóðri.

FISKAHEILSA OG TRIVNAÐUR

Bakkaufrost fer framhaldandi at binda seg til at halda leiðandi føroyska veterinera lestin, sum umfatar sjúkuviðgerð og fyrirbygging, eftirlit við fiskalús og flutningi. Hetta umfatar eisini føroysku djóraverndarlógina, har tey **fimm frælsini** eisini innganga. Okkara íløgur á hesum øki tryggja bæði, at góðskan á endaligu framleiðsluni er høg, og at laksatrivnaðurin er góður, sum er av enn størri týðningi.

Okkara royndi fiskaheilsuþólkur, sum er mannaður av djóralæknum, lívfrøðingum, umframt hjálparfólki, leitar altíð eftir nýggjum hættum at varðveita góðan djóratrivnað og minka um nýtsluna av evnavøru og heilivági í sambandi við fyrirbygging av sjúkum og fiskalús.

Vit ala okkara laks uttan at nýta antibiotika (sum vit ikki hava nýtt síðan 2004).

Vit halda áfram at nýta rognkelsi í øllum nýggjum árgangum og aliringum til tess at fyrirbygja lús (nú á 13 ymiskum alioðkjum), og sum partur av okkara íløguaetlan hava vit gjørt stórar íløgur í aðrar ikki medisinskar viðgerðir so sum fesktvatn, flógvur sjógvur og við spuling. Aðruhvørja viku verður nøgdin av lús kannað, og upplýsingarnar verða sendar myndugleikunum (upplýsingarnar eru almennar).

Okkara ætlan innan lívfrøðitrygd hevur eisini ført til stórar íløgur í at gera betringar og byggja nýggjar smoltstøðir á landi (so sum okkara nýggja støð á Strond), sum ger tað gjørligt at økja um miðalstøddina av smolti til 500 gramm, áðrenn tey verða sett á sjógv. At minka um tíðina á sjónum fer at økja um framleiðsluorkuna og minka um lívfrøðiligan váða.

Vit velja fisk frá útvaldum lívfiskaskráum fyri at betra um mótstøðuførið hjá fiskinum (les meira á síðu 23), vit koppseta allan okkara fisk og taka lut í skipaðari grannskoðan av lívfrøðitrygd av øllum okkara fiskatilfeingi. Okkara fiskaheilsuþólkur og djóralæknar gera regluligar kanningar av øllum okkara alioðkjum og smoltstøðum, og myndugleikarnir gera somuleiðis regluliga kanningar av royndum.

Við at halda okkum til føroysku veterinerskipanina frá 2003 binda vit okkum til ávís trivnaðaráttøk fyri laksin, eitt nú at halda okkum undir markinum fyri tættleika (sum kann síggjast á teirra **heimasíðu**), sum vit minka á okkara nýggju

ATLANTSLAKSUR FELLISLUTFALL 2018**11.56%**

2017: 8.96%

Søgulig tøl, sí globalsalmoninitiative.org**TAL AV FISKALÝS 2018****0.47**2017: 0.7
2016: 0.8

Miðal í 12 mánaðir av vaksnum kvennlúsum á øllum alioðkjum. Nærri kunning um hvíldarskeið og heilivágsnýtslu, sí **síður okkara um burðardygð á netinum**.

ORSØKIR TIL, AT MINNI KOM UNÐAN 2018

- Alguvøkstur við Kolbanagjógv
- Smolt sjósett kæld tíðarskeið
- Mekanisk avlúsing
- Økt útbreiðsla av PMCV smittaðum fiski
- Niðursett táknuheilsa og tøk ilt

„Í 2018 øktu vit ferðina á tilgongdini at skapa bestu heilsuna hjá laksinum og betra um aliumhvørvið. Kortini høvdu nýggju avlúsingarhættirnir, saman við umhvørvisligum viðurskiftum, eitt stórt árin á fellið. Hetta minnir okkum á, at vit mugu halda fram at kanna øll viðurskifti, sum hava ávirkan á okkara mannagongdir, so vit kunnu halda fram at ala Bakkafrost laks undir so góðum umstøðum sum gjørligt.“

Anna Johansen, góðskuleiðari fyri samtakið.

alistøðum við at nýta størri nóttir. Vit hava nágreiniligar veterinerar heilsuætlanir fyri hvørt einstakt aliøki, sum áhaldandi fær venjing í lívfrøðitrygd.

Okkara sera stutta fjarstøða (í miðal 22 fjórðingar) millum tøku og framleiðslustað minskar um strongdina undir flutningi. Vit leita kortini alla tíðina eftir nýggjum hættum at betra um fiskatrivnaðin. Umframt at økja um data til at betra um fiskatrivnaðin undir mekaniskari avlúsing, gera vit eisini kanningar fyri at minka um fellið á sjónum í teimum kaldaru mánaðunum (við at kanna tekin um strongd). Vit hava eisini innført nýggjar skanningar, sum skulu hjálpa okkum at fáa eyga á og minka um møgulig sjúkuvelvandi virus í okkara biomassa.

Vit eru hildin fram við at gera íløgur í serkøn starvsfólk á okkara smoltstøðum fyri at betra um trivnaðin hjá smoltinum, sum verður sett á sjógv.

Í 2018:

- Yvirtóku vit føroysku lívfiskaætlanina (les meira á síðu 23) og gjørdi kanningar fyri at betra um lívfrøðitrygdina og fyri at skilja PMCV íleguna betur.
- Fóru vit undir virksemi á nýggju smoltstøðini á Strond, sum eftir ætlan skal hava størstu rúmdina til smolt í heiminum. Støðin varð bygd við tí endamáli, at fiskaheilsa og fiskatrivnaður skuldu vera í miðdeplinum, umframt at minka um umhvørvisligu árinini (les meira á síðu 30).
- Endaðu vit kanningarnar um at skerja viðurskifti, sum føra til strongd á smoltstøðunum og øktu harvið um vakstrarferðina hjá smoltinum.
- Settu vit triggjar nýggjar lívfrøðingar í starv á smoltstøðunum.
- Fingu vit ein tilburð av nýrasjúkuni BKD á einum av okkara aliøkjum. Við at bera skjótt at og halda hvíldarskeiðið longri fingi vit tamarhald á sjúkuni. Hetta var einasti nevnið sjúkutilburður í 2018.
- Skrásettu vit eitt felli á umleið 630.000 fiskar (sum høvdu eina miðalvekt á 500 gramm) á aliøki A-81 í Kolbanagjógv. Eitt eitrandi slag av algu varð funnið á staðnum. Hetta hevur ávirkað okkara felli og kostaði okkum 7,2 mió. kr.
- Løgdu vit doyn á best møguligt iltstøði og fingi til vega nýggja útgerð at máta við.
- Fluttu vit aliringarnar á opnari øki, so bæði streymur og iltstøðið øktust.
- Mentu vit okkara mannagongdir fyri avlúsing og royndarkoyrdu nýggjar mekaniskar avlúsingarmátar við størri atliti at fiskaheilsu og fiskatrivnað. Vit nýttu eingi evnafrøðilig evni í okkara laksaaling í 2018.
- Skerdu vit SLICE lúsaviðgerð við næstan 60% ár um ár.
- Minkaðu vit sera nógv um talið av búnari lús við fyrbyggjandi átökum og nýggjum viðgerðum.

At skerja okkara felli gjøgnum økt eftirlit verður raðfest høgt í 2019. Hetta var frammanundan raðfest óvanliga høgt í 2018 orsakað av tilburðinum á aliøkjunum við Kolbanagjógv. Ætlanin er eisini at halda fram við at nýta rognkelsi á øllum aliøkjum, har tað er gjørligt, umframt at byrja at nýta 200-metra aliringar við lægri tættleika. Haraftrat fara vit at seta nýggjan djóralækna í starv á smoltstøðini á Strond.

LÍVFRØÐILIG TRYGD

Tað er serstakliga umráðandi fyri okkum at vera fyrivarin og sleppa undan, at sjúkur bróta út og spjæða seg, umframt at forða fyri at lús spjæðir seg millum alilaks og fiskin í firðunum, so bæði okkara laksur og fiskurin í natúrni eru sunnir (hetta hóast sjúkur frá laksi ikki eru ein stór hóttan). At sleppa undan, at laksur sleppur, er ein støðug avbjóðing hjá okkum. Føroyar eru undirlagdar ógvísligum ódnarveðri í Atlantshavinum, sum av og á er atvoldin til skaða á aliringarnar, har tað ikki slepst undan at laksur sleppur. Vit boða alt fyri eitt avvarðandi myndugleikunum frá, tá ið vit fáa illgruna um, at hetta er farið fram.

Aftrat tí at betra um útgerð, innføra átøk at skerja vandan fyri at fáa smittusjúkur í alingini, minka vit eisini um tíðina, laksurin er á sjónum, og eru regluliga undir eftirliti av triðjaparti til tess at tryggja, at okkara virksemi er í samsvari við føroyska lóggávu.

Í 2018:

- Eftirmettu vit mannagongdirnar at kanna aliringar fyri at minka enn meira um vandan fyri, at laksur sleppur. Sum eitt nýtt átak, fingi vit eina nýggja skipan við upptøkutólum setta upp (sum varð knýtt saman við nýggjari, mekaniskari reingerð av aliringunum).
- Slapp eingin fiskur. Hetta fer alsamt at vera eitt mál hjá okkum. Fyri søguligt tilfar á hesum øki, sí [GSI heimasíðuna](#).

SAMSTARV OG GÓÐKENNING

Vit viðurkenna, at samstarv við laksavinnuna er av størsta týðningi, um vit skulu mæta teimum skipaðu avbjóðingunum, sum vit hava viðvíkjandi burðardygd. Vit spældu ein týðningarmiklan lut í stovnanini av Havbúnaðarfelagnum og mæltu til at seta í verk felags átøk til at fáa tamarhald á fiskalús og sjúku. Í 2013 gjørdust vit stovnandi limur av the [Global Salmon Initiative \(GSI\)](#), sum er eitt altjóða leiðsluáttak, ið virkar fyri at betra um burðardygdina í laksaaling. Sum liður í hesum samstarvi hava vit bundið okkum til at fáa øll okkara aliøkir góðkend av the [Aquaculture Stewardship Council \(ASC\)](#).

Góðkend aliøki eru: A-25 Gøtuvík • A-06 Gulin • A-71 Funningsfjørður • A-57 Fuglafjørður • A-12 Kunoyarnes • A-04 Lambavík • A-13 Borðoyarvík • Tvinni aliøkir aftrat fingi góðkenning í januar 2019: A-21 Hvannasund Suður og A-73 Hvannasund Norður.

Aftrat hesum hava vit teknað okkum til eina røð av øðrum uttanhýsis standardum og góðkenningarskráum fyri at tryggja okkum, at vøra okkara er burðardygg, hevur høga góðsku og er trygg (sí niðanfyri).

Í 2018:

- Settu vit ferð á ASC góðkenning á okkara aliøkjum og fingi trú aliøkir aftrat góðkend. Sostatt vóru tilsamans sjevi aliøkir góðkend, sum er ein meira, enn vit ætlaðu frammanundan.
- Stóðu vit royndina 100% av grannskoðan av ymiskum góðkenningarskránum.

Í 2019 er mál okkara at fáa sjevi aliøki aftrat góðkend undir treytunum hjá ASC (so vit samanlagt kunnu fáa 14 aliøkir góðkend) og ætlanin er, at øll okkara aliøkir skulu vera góðkend innan árslok 2020.

Framleiðslur okkara av fiskamjøli, lýsi og fódri á Havsbrún hava eisini fleiri góðkenningar. Allar eindirnar eru góðkendar eftir ISO9001:2015 standardinum, og mjøl- og lýsideildin er góðkend eftir GMP+ standardinum, IFFO RS góðkenning og MSC Chain of Custody standardinum.

Framleiðslur okkara á kryvjivirkinum og góðskingavirkinum hava ASC Chain of Custody góðkenning, og framleiðslan av virðisøktum vørum er góðkend eftir BRC og IFS matvørutrygdardardunum.

Øll virðisøktan - fódurframleiðsla, lívfiskur, smoltstøðir, aliøkir, kryvjivirkið og góðskingavirkið - eru góðkend eftir altjóða GLOBAL G.A.P. standardinum, sum miðsavnar seg um matvørutrygd í allari framleiðsluni, fiskavælfærd, heilsu og trygd og handfaring av umhvørvinum.

FISKAMJÓL

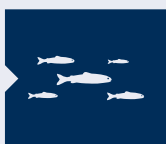
LÝSI

ALIFÓÐUR

LÍVFISKUR

SMOLTSTØÐIR

ALING

FSV

KRYVJING

VIRÐISØKING

PAKKING

SØLA

Sunnur laksur Føroyskur, frá byrjan til enda

„Fólk, sum starvaðust hjá Fiskaaling, vóru hjartans fegin, tá ið lívfiska-ættlanin fór í gongd aftur. Tey vóru sera hugtikin av, at tey beinanvegin dugdu at síggja eyðkennini av føroyska laksinum, sum vísir øðrvísi atburð – so sum eina meira aktiva persónligheit. Íløgan hjá Bakkafrost fer at lyfta ættlanina upp á eitt hægri støði og kann slóða fyri betri lívfrøðiligari trygd í føroyskum laks.“

Jóhanna Lava Køtlum, Fiskaaling

Í apríl 2018 tók Bakkafrost fulla ábyrgd av menningini av føroyska laksinum.

Yvirtøkan av ættlanini frá Fiskaaling (granskingardepilin hjá føroyskum havbúnaði) umboðar ein part av okkara strategi at økja lívfrøðitrygdina mest møguligt og varðveita høga góðsku í longstu samanhangandi virðis Ketuni í vinnuni.

Nýggja privata yvirtøkan av ættlanina fer ikki bert at gera tað møguligt at seta ferð á menningina av meira mótstøðuførum rognum – sum fer at minka um sjúkuváðan í alilaksi – men eisini at verja vitanarfeingið í Føroyum, sum er bygt upp gjøgnum árin við ættlanini. Rættiliga stóra íløgan á 200 milliónir krónur í nýtt undirstøðukervi á einum nýggjum øki á Sandoynni fer at geva neyðugu umstøðurnar til, at ættlanin kann mennast til fulnar við einum høgtlærðum starvsfólkahópi.

Rogn frá umleið 300 føroyskum laksafamiljum yvir fýra ættarlið fara at verða klakt í einum eftirlitsumhvørvi fyri at finna besta arvafrøðiliga margfeldi fyri til dømis at eyðmerkja arvaeginleikar fyri vøkstri og góðsku og at økja mótstøðuføri móti fiskalús og klekja burtur vanlig patogen, ið kunnu elva til sjúku. Byrjanarúrlitini á einum nýggjum ættarliði hava bent á stóra framgongd.

Fiskaaling tók klekiættlanina upp aftur í 2016 við stuðli frá Føroya Landsstýri.

Frá 2021 fara vit at nýta alt rognið frá føroysku klekiættlanini at framleiða Bakkafrost laks.

Sunt umhvørvi

Frágreiðing um avrik

★ STRATEGISK RAÐFESTING

- At minka um áriníð á umhvørvið

📌 2020 TILSAGNIR

- Menna útføðringina enn meira
- Halda áfram at skifta koparviðgjørðar nótir
- Seta eina burðardyggja fòðurstrategi í verk

📊 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR

- Settu myndatól upp á 5 aliøkjum afturat ●
- Skiftu allar koparviðgjørðu nótirnar, ið eftir vóru ●
- Fóru undir arbeiðið við nýggjari virkisætlan fyri burðardyggari fòðring ●

🔍 2019 FOKUS

- Taka enn fleiri av ST Global Compact meginreglunum við í okkara virðisketu
- Økja um innanhýsis tilfeingið fyri at gera framstig við framferðarhátti okkara til umhvørvisliga stýring
- Melda okkum til Ocean Disclosure Project
- Varðveita lágan fòðurfaktor
- Betra eftirlitið við burturkasti og vatni og fráboðan
- Seta almenn mál fyri minking av kolevni

🌍 SDG MÁL

- SDG 6 Reint vant og reinføri
- SDG 7 Rímilig og rein orka
- SDG 9 Vinna, nýskapen og undirstøðukervi
- SDG 12 Ábyrgdarfull nýtsla og framleiðsla
- SDG 13 Veðurlagsátøk
- SDG 14 Lív undir vatni

HVÍ TAÐ HEVUR TÝDNING

Hóast laksavinnan er ein av teimum virknastu í mun til at gera fòður til fòði, hevur lágt útlát av CO₂ og lítt nýtslu av feskvatni í mun til aðrar vinnur, so er tað av sera stórum týðningi at lækka um árin okkara á umhvørvið.

Tey 19 aliøkini, ið eru í nýtslu hjá Bakkafrost í 2018, eru á 17 feroyskum firðum og hava ágóðan av framúrskarandi sjógóðsku og -útskipting orsakað av hørðum streymi og svalandi og støðugum hita. Hetta skapar framúr góðar umstøður at ala laks av høgari góðsku. Oyggjarnar hava nógv lívfrøðiligt fjølbroytni við serskagliga ríkum fugla- og sjólívi, og er fiskurin serliga týðningarmikil fyri búskapin. Í seinastuni er ferðavinnan kortini vorðin alsamt meira týðningarmikil. Tað er serstakliga umráðandi, at vit varðveita óspiltu firðirnar og hava sum minst árin á umhvørvið.

Vit virka í nógvum samfeløgum í øllum Føroyum, har vinnan og fólkid vanliga hevur trivist lið um lið. Henda óvanliga samanseting merkir, at vit ikki sleppa undan at ávirka umhvørvið, annaðhvørt við óljóði, lukti, vatnnýtslu, dálking av framleiðslu, ferðslu ella frárenslu. Vit framleiða eisini okkara egnu pakktilfar umframt at nýta ymiskt annað framleiðslutilfar, og tí er tað eisini av týðningi at hava í huga, at vit eiga okkara lut í einum alheimstrupulleika við burturkasti.

Hóast okkara útlát av CO₂ er lutfalsliga lágt samanborið við aðrar vinnur, kunnu veðurlagsbroytingarnar hava stóra ávirkan á okkara vinnu í framtíðini. Skiftandi veðurlag (við meira illveðri), súrt havumhvørvi og hækking hitalag í sjónum kunnu øll vera vandamikil fyri alivinnuna.

Vit eru í eini serstöðu, av tí at vit hava eina fult integreraða veitingarketu við flestu av okkara aliøkjum innan fyri ein radius á 25 km. Okkara fòðurframleiðsla er nær aliøkjunum, og nógv av tilfarinum í okkara framleiðslu kemur úr nær-umhvørvinum og frá burðardyggum keldum, sum skerjir okkara carbon útlát stórliga. Hóast hetta, nýta vit ymisk plantuiskoyti, sum verða flutt yvir ymsar heimspartar. Tað er okkara meting, at tað serliga er í fòðri, at okkara størsta árin á umhvørvið er.

Við at tálma okkara árin á umhvørvið, gera vit okkara til, í størri ella minni mun, at røkka ST málum 6, 7, 9, 12, 13 og 14 fyri burðardyggari menning. Sí síðu 9 fyri meira kunning.

DÁLKING Á STAÐNUM

Vit hava sett okkum fyri at minka um dálkingina av lokala umhvørvinum og náttúrlívnum á hvørjum liði í okkara virðisketu, umframt frárensl og leivdir av vøru í sjónum. Haraftrat eru vit sera tilvitað um at tálma óljóði og luftdálking.

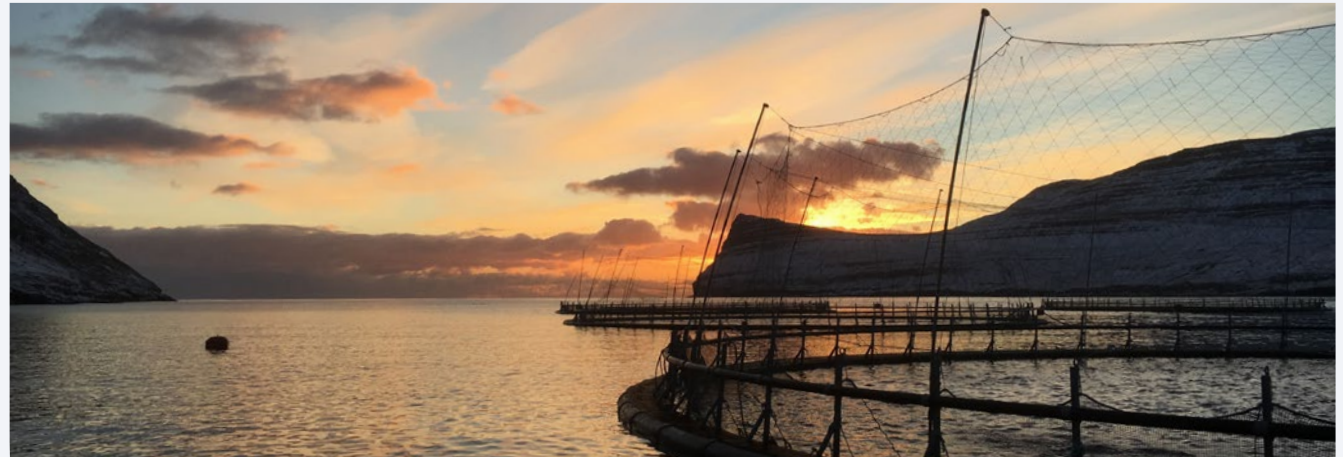
At varðveita náttúruutilfeingið, sum veitir okkum umstøðurnar til okkara vøru, er serstakliga týðningarmikið fyri okkum sum fyrirtøka. Tí er neyðugt, at vit avmarka lokala dálking. Vit senda regluliga upplýsingar til myndugleikar og eru títt undir eftirliti av triðjapørtum, eitt nú veterineru myndugleikunum og Umhvørvisstovuni fyri at tryggja okkum, at vit halda okkum innan fyri øll mörk og framhaldandi minka um dálkingina. Sum dømi kann nevast, at vit taka royndir av havbotninum (tá ið biomassin er størstur) og kanna innihaldið fyri kopar, zink og onnur tekin um dálking. Hesi mörk síggjast á heimasíðuni hjá

Umhvørvisstovuni. Í 2018 ljóðaði metingin, at undir 80% av okkara aliringum var havbotnurin í góðum standi (les meira um hetta á www.bakkafrost.com/sustainability/data). Tá ið royndir vísa, at vit ikki eru undir markinum, taka vit í stundini stig til broytingar sambært viðmælum frá myndugleikum, eitt nú við at flyta aliringar. Vit stremba altíð eftir at betra um viðurskiftini, har vit síggja tekin til, at vit eru nær markinum, so vit ikki ovbyrja havbotnin.

Aftrat tí at vera í samsvari við strangar lokalar umhvørvisreglugerðir, fara vit longri við sjálvboðin at vera í samsvari við altjóða ASC krøv. Vit arbeiða kortini framhaldandi við at avmarka okkara árin á firðirnar og fara at halda áfram at hava okkara áhugapartar við í hesum arbeiði.

DØMI UM STIG TIL AT AVMARKA ÁRINIÐ Á FIRÐIRNAR

- Fyri at verja havbotnin hava vit eitt 8-vikur langt hvíldarskeið, so havbotnurin kann endurnýggja seg (hetta var í 2018 tað duplta av tí, landsins myndugleikar krevja).
- Vit flyta aliringar, um royndir vísa, at havbotnurin er ovbyrjaður (hetta hendir sjáldan).
- Vit filtrera útstreymandi vatn frá framleiðsluni.
- Vit nýta onga evnafrøðiliga viðgerð fyri at sleppa av við lús (heldur ikki hydrogen peroxid), og nýta í staðin mekaniskar viðgerðir og rognkelsi í aliringunum.
- Vit nýta ikki kemiska evnið diflubenzuron til avlúsing.
- Vit hava minkað um nýtsluna av medisini í fóðrinum.
- Vit flyta aliringar til øki, har tað er meira ábært, og streymurin er harðari.
- Vit góvust at nýta koparviðgjørðar nótir.
- Vit gjørdu íløgur í upptøkutól fyri at betra um spreiddingina av fóðri.
- Vit kannaðu sjógóðskuna eina ferð um mánaðin fyri fosfor og nitrogen.
- Hvønn ársfjórðing kannaðu vit fyri fóðurstøv fyri at betra um nýtsluna og skerja dálkingina.

Árnafjørður

Leggið vinarliga til merkis, at ein lítil nøgd av hydrogen peroxid varð nýtt í 2018 til tess at kanna, hvussu virkið tað er sum sóttreinsingarevni til spillvatn.

Allir okkara aliringar liggja á føroysku firðunum, sum eru ríkir í sjó- og fuglalívi. Vit taka stig til at minka um okkara ávirkan á fugla- og sjólív, eitt nú við at skýla aliringarnar við høgum neti fyri at sleppa undan skaða á fugl, og herdu eftirlitið við aliringunum fyri at skerja talið av deyðum kópi. Sí heimasíðu okkara www.bakkafrost.com/sustainability fyri meira kunning um okkara ávirkan á lívfrøðiligt fjølbroytni.

Í 2018:

- Góvust vit at nýta koparviðgjørðar nótir (sum kann elva til upphópan av kopari í firðunum) og fóru í staðin undir at nýta nótir, sum verða viðgjørðar mekaniskt.
- Hildu vit fram at betra um spreiddingina av fóðri við at taka fimm vakmyndatól í nýtslu á fimm alíøkjum afturat til tess at minka um upphópan á havsbotninum, ið kann elva til uppbygging av zinki.

- Sum lið í okkara avlúsingarætlan nýttu vit ikki kemiska baðiviðgerð til laksin.
- Høvdu vit eingi dømi, har vit ikki hildu okkum innan fyri umhvørvislógir og reglugerðir. Vit halda fram at samstarva við myndugleikarnar til tess at tryggja, at vit hava so lítið árin sum gjørligt á lívið á botni í firðunum.
- Samstarvaðu vit við kringvarpið á staðnum fyri at kanna árinuð av alivirksemi á umhvørvið á firðunum.

Í 2019 fara vit at halda fram við at innarbeiða meginreglurnar hjá ST Global Compact í okkara virðisketu. Vit fara at økja um tilfeingið í okkara góðskubólki fyri at skunda undir handfaringina av umhvørvisstýring. Vit fara at halda fram við at seta vakmyndatól á øll alíøkir og at kanna nýskapandi hættir at avlúsa laks uttan at nýta kemisk evnir.

BURÐARDYGT ALIFÓÐUR

Fyri at varðveita so høga góðsku sum gjørligt hevur okkara laksafóður eitt hægri marint innihald enn nakar av okkara kappingarneytum. Hetta ger, at burðardygga og ábyrgdarfulla framleiðslan av lýsi og fóðri á dótturfelagnum, Havsbrún, er alsamt meira týðningarmikil. Hetta umfatar eisini, hvussu vit útvega alla rávøru.

Fiskamjelið og lýsið í okkara fóðri kemur frá burðardygt veiddum fiski við lágum føðsluvirði, og sum ikki hevur stóran eftirspurning sum beinleiðis mannaføði. Í 2018 stávaði meira enn fjórðingurin av fiskamjelinum og lýsinum í okkara fóðri frá fiskaavskurði. Hesin fiskur var í høvuðsheitum fiskaður í færoyskum sjógvum undir væl skipaðum og lógligum eftirliti.

Vit halda støðugt eyga við váðanum, sum stendst av at nýta eitt høgt lutfall av rávøru úr sjónum í okkara fóðri, og geva gætur, hvørjar avleiðingar tað hevur, at fiskur migrerar í Norðuratlantshavi. Fyri at minka um hesar váðar, nýta vit áhaldandi góðkenda framleiðslu framíhjá og leita eftir nýggjum proteini, sum somuleiðis byggir á eykaframleiðslu.

Okkara tætt samband við veitarar av sjógæti økir um møguleikarnar at menna vøruna og taka nýggjar vørur í nýtslu fyri at betra um góðskuna og burðardygðina av okkara fiskamjeli.

Plantuproteinið og oljurnar í okkara fóðri eru ikki-GMO og soyabønirnar eru Pro-Terra góðkendar (tær stava frá Minas Gerais og Mato Grosso í Brasilia), og hetta er okkara háttur at tryggja, at tær eru útvegaðar á burðardyggan hátt. Øll okkara rapsolja (sum hevur sín uppruna í ES og Eysturevropa) er góðkend burðardygg, og vit nýta ikki páлмаolju í okkara fóðri.

Sí heimasíðu okkara www.bakkafrost.com/sustainability fyri meira kunning um upprunan av sjógæti, sum fer í okkara fóður.

Gev gætur, at sera lítil variatióin eru í innihaldinum av fóðri frá Bakkafrost, sum stóð fyri 90% av øllum fóðri, sum fyrirtøkan nýtti í 2018.

Í 2018:

- Øktu vit um nøgdina av marinari rávøru í fóðrinum, sum kom frá avskurði frá fiski, sum ikki var ætlaður sum beinleiðis menniskjaføði.
- Settu vit skjótil á ætlanina um burðardyggan fóðurlitikk.
- Hildu vit á at kanna aðrar burðardyggar rávørur úr sjónum av høgari góðsku.

Í 2019 fara vit av egnum ávum at tekna okkum til [Ocean Disclosure Project](#) fyri at økja um gjøgnumskygnið og seta sjóneykuna á meira útvegan av marinum tilfarið. Vit fara eisini at taka lut í eini Horizon 2020 verkætlan í samstarvi við EU Fishmeal fyri at halda á at kanna aðrar møguleikar (so sum mesopelagiskan fisk) at avmarka váðan í føðiketuni.

BURTURKAST OG PAKKILFAR

At minka um umhvørvisárinuð av burtkasti er eitt umráðandi og vaksandi mál fyri allar fyrirtøkur. Í 2018 kom hetta mál í enn størri mun í brennidepilun um allan knøttin, serliga av plasti, ið bert verður nýtt ta einu ferðina.

Hóast laksur kastar størstu nøgdina av sær til matna av teimum fimm størstu bólkunum av djóraproteini, mugu vit framhaldandi hugsa um, hvussu vit minka um og endurnýta tilfar, frá tí lätu rognini koma á smoltstøðina, og til laksurin fer úr framleiðsluhøllum okkara. Hetta umfatar bæði laksin sjálvan og alt tilfar, ið vit nýta til framleiðslu og pakkning.

Hóast laksurin kastar nógva mannaføði av sær, stremba vit eisini eftir at gagnnýta alla eykaframleiðslu frá okkara laks og selja harvið rygg, avskurð, skræðu og høvd.

SAMANSETINGIN AV FÓÐRI HJÁ HAVSBRÚN Í 2018

Hveiti
15,5%
(11.356 tons)

Hveitigluten
8,5%
(6.186 tons)

Ikki-íleguviðgjørt SPC
10%
(7.290 tons)

Fiskamjøl
30,4%
(22.195 tons)

Lýsi
15,9%
(11.652 tons)

Rapsolja
14,9%
(10.859 tons)

Annað
4,9%
(3.549 tons)

Vit endurnýta ella gagnnýta gamlar alinótir og ketur, og vit umvæla kaðalar og rør frá gomlum ringum, tá ið vit gera nýggjar aliringar. Vit dagføra eisini okkara aliringar við at brúka sterkari tilfar fyri at økja um livitíðina. Vit samla fódur-sekkirnar innaftur og endurnýta teir, tá ið tað er gjørligt.

Í 2018:

- Seldu vit 3.068 tons av eykaframleiðslu úr laks (tað eydnaðist okkum ikki at selja 50 tons av skræðu til mótaídnadain orsakað av lágum eftirspurningi).
- Komu vit á uppskotslistan hjá [Edie.net 2019 Sustainability Leaders Awards](#) fyri okkara hugburð til ringrás búskap.
- Fóru vit undir at framleiða laksalýsi og -mjøl á Havsbrún.
- Sí meira á www.bakkafrost.com/sustainability fyri okkara upplýsingar um pakkitilfar.

- Byrjaðu vit eina ætlan at eftirmeta okkara pakkitilfar, harumframt burðardygðina av okkara rávøru.
- Broyttu vit alla framleiðslu av pakkitilfari til 100% FSC góðkent pappír.
- Fráboðaðu vit íløguna í eitt nýtt biogassvirki, sum fer at taka ímóti lívrunnum burturkasti frá allari okkara aling og gera tað um til biogass og tød.

Í 2019 er ætlanin, at vit við meira tilfeingi skulu gera framstig, hvat viðvíkur burturkasti umframt at hava eftirlit við vatni. Vit vilja hava okkara viðskiftafólk við í tilgongdini at bjóða meira burðardygt pakkitilfar. Vit fara at taka fyrsta stigið á hesum øki við at royndarkoyra nýtt pakkitilfar í samstarvi við ein av okkara størstu supermarknaðarkundum.

VATN

Hóast vit njóta ágóðan av nógvum avfalli í Føroyum, merkir vantandi undirstøðukervið at útvega vatn, at vit mugu nýta feskvatn á virknan hátt, so lokala samfelagið fær nóg mikið av vatni, tá ið sjálðsamur turkur valdar á sumri. Okkara smoltstøðir hava størsta tørvin á vatni, og tí hava vit gjørt íløgur í betri tækni, sum kann útvega vatn á okkara nýggju smoltstøðum. Vit vóru ein av teimum fyrstu alifyritøkunum í heiminum, ið fór undir at endurnýta vatn á okkara smoltstøðum, og endurnýta vit nú upp í 97,7% av vatninum fyri at minka um trýstið á vatnilfeingið.

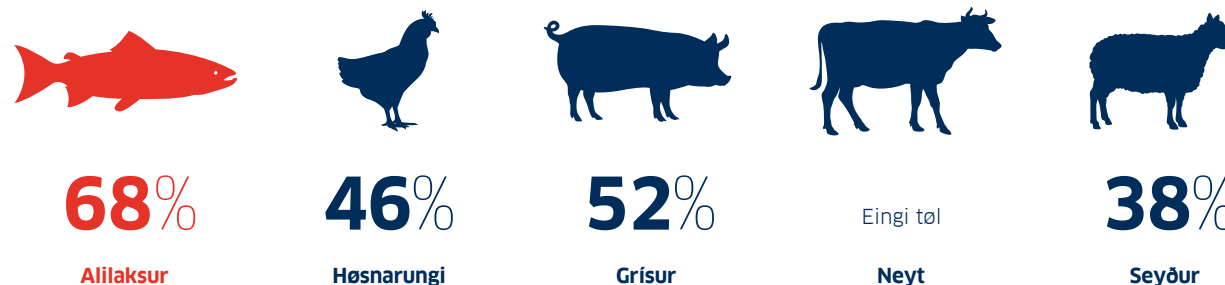
Í 2018:

- Endurnýttu vit umleið 24.000 kubikkmetrar av vatni hvønn tíma á okkara smoltstøðum.
- Betraðu vit um effektivitetin á framleiðsluni á okkara fódurvirki og minkaðu sostatt um tørvin á vatni.
- Spardu vit vatn í okkara framleiðsluhølum við at betra um reingerðina.
- Sí www.bakkafrost.com/sustainability fyri meira tilfar um vatnnýtslu.

Í 2019 fara vit at halda fram við at kanna nýskapandi hættir at stýra og avmarka vatnnýtsluna, serstakliga á okkara nýggju byggiverkætlanum. Sí síðu 30 fyri upplýsingar um, hvussu vit spara vatn á smoltstøðini á Strond.

ALILAKSUR | ÚRTØKA AV MATI

Úrtøka til matna verður roknað við at byta vektina á tí partinum, ið kann nýtast til matvøru við samanløgdu kropsvektini

Hesar útrokningarnar taka hædd fyri muni í fódurfaktori, muni í úrtøku til matna og prísinum á avkomi
Kelda: Global Salmon Initiative

VEÐURLAGSBROYTINGAR OG ORKA

Sambært ST „Eru veðurlagsbroytingar það týðningarmesta málið í okkara samtíð, og vit eru júst nú í einum avgerandi tíðarskeiði.“ Laksavinnan hefur eitt lutfalsliga lágt útlát av CO₂, um vit samanbera við aðrar vinnur (sambært Global Salmon Initiative standa alifelög fyri undir 10% samanborið við framleiðslu av neytakjötti). Okkara sjónarmið er, at vit standa fyri einum enn lægri útláti, enn vit síggja á myndini við teimum fimm størstu bólkunum av djóraproteini. Hetta er orsakað av, at vit framleiða okkara egna fóður á staðnum, umframt at vit nýta nógv lokalt og burðardygt tilfar úr sjónum í okkara fóðurframleiðslu.

Alilaksur hefur ein av lægstu fóðurfaktorunum, 1,3 kg av fòðri skal til fyri hvørt kilo av øktari krøpsvekt, samanborið við neyt er hetta 5-7 kg pr. 1 kg (GSI). Okkara lívfrøðiligi fóðurfaktor var við 1,17 kg enn lægri enn miðal í 2018. Vit savna okkum framhaldandi um at halda hesi tøl á einum lágum støði í 2019.

Aftrat hesum er proteinvarðveitslan í laksi tvær ferðir so høg sum í neytakjötti. Sum eitt tað mest effektivasta slagi av proteini viðmæla serfrøðingar aling sum eina burðardygg loysn til vaksandi eftirspurningin eftir proteini, treytað av at framleiðslan er ábyrgdarfull.

Hóast hetta viðurkenna vit á Bakkafrost, at vit mugu halda fram at gera stórar íløgur í at gera okkara framleiðslu effektiva, sum vit vaksa. Okkara mál er at minka okkara útlát í sambandi við framleiðslu tíggufalt, og hetta hava vit megnað at fremja í nøkrum liðum í okkara virðisketu við at endurnýta orku (á okkara smoltstøðum, fóðurvirkni og framleiðsluvirkjum), við at sameina virksemið við at arbeiða fyri ábyrgdarfullum atburði.

Tó hava nakrar avbjóðingar í lívfrøðitrygd havt við sær, at vit hava økt um útlátið á øðrum økjum í virðisketuni, eitt nú við nýggjum skipum til mekaniska avlúsing. Sum vit vaksa og

okkara virðisketa somuleiðis veksur, vilja vit framhaldandi finna nýggjar hættir at skapa varandi orku (eitt nú á okkara nýggja biogassvirki) og taka effektivari tækni í nýtslu (eitt nú á okkara smoltstøðum).

Aftrat ætlanum um at framleiða okkara egnu varandi orku vóna vit at megna at útvega okkum orku frá ymiskum uppruna, sum øll kann endurnýggjast. Okkara streymveitari, SEV, hefur kunngjørt ætlanir um at hava 100% grøna orku í 2030.

Vit rokna tillagingar til veðurlagsbroytingar upp í okkara langfreistaðu ætlanir fyri fyrirkøna.

Vit hava ment okkara leiðreglur fyri virkisábyrgd, sum greiðir frá okkara framferð í handfaring av umhvørvi, herundir orkunýtslu, dálking, burturkasti og handfaring av vatni. Hetta er at finna á www.bakkafrost.com/sustainability.

Í 2018:

- Útvegaðu vit okkum streym, har 48% kundi endurvinnast (tíverri var hetta 3% lægri enn í 2017).
- Bygdu vit nýggja smoltstöð, sum kann umskapa hita frá framleiðslu til orku, og kann henda orka nýtast til at reka og hita bygningin.
- Hildu vit fram at sambinda fóðurflakarnar í almenna elnetið og minkaðu harvið um oljunýtsluna til okkara alivirksemi.
- Betraðu vit um effektivitetin av framleiðsluni á okkara fóðurvirkni og lækkaðu harvið um orkutørvin.

LAKSAALING | CO₂ SLÓÐIN

Ein CO₂ slóð mátar samlaða útlátið av vakstrarhúsgassi, ið kemur beinleiðis og óbeinleiðis frá framleiðsluni av einari vøru. CO₂ slóðin verður máld í kilo (kg) av koltvíiltu ekvivalent (kgCO₂e) fyri hvørt kilo av framleiðslu til matvøru

CO₂ útlát verður roknað við at falda útlátið av hvørjum einstøkum av teimum seks vakstrarhúsgassunum (CO₂, CH₄, N₂O, HFCs, PFCs og SF₆) við tess 100 ára "global warming potential" (GWP). Kelda: Global Salmon Initiative

Talvan yvirav gevur eitt yvirlit yvir orkunýtsluna og boð 1 og 2 útlát í okkara virkseimi í Føroyum og fevnir sostatt um smoltstøðir, tøku, framleiðslu, pakking, fiskamjøl, lýsi og fóð-urframleiðslu fyri 2018. Vit hava eitt 18-mánaða langt framleiðsluskeið, sum merkir, at har er ein óstøðugleiki í framleiðsluni. Hetta fer at ávirka okkara tilfar um umhvørvið, og tí síggja vit gongdina týðiligast við at hyggja yvir eitt 4-ára tíðarskeið. Okkara samlaða GHG útlát umfatar eisini fiskamjøl, lýsið og alifóðri, sum vit framleiða og selja øðrum alarum. Hetta skal sostatt havast í huga, tá ið vit samanbera hagtølini.

Sum væntað var ikki møguligt at fáa atgongd til orkukeldu á bryggjuni í 2018.

Hóast okkara samlaða fingramerki av carbon lækkaði í 2018 við 7%, hækkaði okkara carbon intensitetur pr. tons av framleiddum laks. Hetta er orsakað av framhaldandi viðkan av okkara framleiðslu.

Í 2019 fara vit at arbeiða víðari við ætlanum um at skerja útlatið í tráð við veðurlagsvísundina. Sum liður í okkara menning av fóðurlitikki vóna vit at samstarva við lykla áhuga-partar (harumframt krøvum hjá altjóða góðkenningum) fyri at leggja nýggja vitan fram um tann burðardyggasta og effektivasta framferðarháttin at framleiða fóður. Haraftrat fara vit framhaldandi at økja um okkara orkueffektivitet, serliga í sambandi við okkara nýggju byggiverkætlanir.

ORKUNÝTSLA

Orkunýtsla	2017 (kWt)	2018 (kWt)	Broyting ár um ár
Beinleiðis orkunýtsla - karmur 1	264.671.752	242.687.948	-8%
Beinleiðis orka (el) nýtsla - karmur 2	48.377.189	47.778.814	-1%
Samlað orkunýtsla	313.048.941	290.466.762	-7%

GHG útlát	2017 (TCO2e)	2018 (TCO2e)	Broyting ár um ár
Karmur 1 útlát	69.826	64.217	-8%
Karmur 2 útlát	15.723	15.528	-1%
Samlað orkunýtsla	85.549	79.746	-7%

Tons af tiknum laks	2017 (Tons)	2018 (Tons)	Broyting ár um ár
	54.615	44.591	-10.024
Tons av CO ₂ e útláti pr. tons av framleiddum laks:	1.566	1.788	14%

*Umfatar karm 1 og karm 2 útlát frá allari veitingarketuni hjá Bakkafrost; iroknað alla lýsi, fiskamjøl og alifóður framleiðslu á Havsbrún - ein partur av hesum verður seldur øðrum. Tølini fevna eisini um brennievni til bátar, ið verða leigaðir út til aðrar laksaalarar í Føroyum til avlúsing, umframt kryvjing av 4.200 tonsum av laks fyri ein kappingarneyta.

- Elnýtsla (Karmur 2) førir til óbeinleiðis útlát, við tað at orkufelagið brennir fossil brennievni fyri at skapa orku. Beinleiðis útlát (Karmur 1) stendst av at brenna fossil brennievni, tvs. antin fast, flótandi ella gass til at hita, skapa framdrátt í skipum o.s.fr.
- Uppgerðin er gjørd við at nýta The Greenhouse Gas Protocol, a Corporate Accounting and Reporting Standard (dagförd útgáva)
- Valdi framferðarhátturin fyri útlát var virkseimi eftirlit. Øll tøl eru beinleiðis nýtsla fyri hvørja vinnudeild faldað við einum orku umrokningarfaktori (har tað er hóskandi) og kolevnisútlátfaktori fyri hvørja nýtslueind.
- Ongar metingar eru gjørdar fyri vantandi ella ófullfíggað tilfar í øllum virkseminum.
- Allir útláts og umrokningarfaktorar fyri beinleiðis útlát (Karmur 1) eru frá data frá DEFRA (UK) 2018, meðan útlátsfaktorar fyri elnýtslu eru grundaðir á tey nýggjastu hagtølini hjá SEV.
- Tons av Carbon Dioxide, ið svarar til (TCO2e), eru roknað út og endurgivin her, hetta ger so eina uppgerð av upphiting av jørdini potentialinum, sum hoyrir til hini týðningarmiklu vakstrarhúsgassin, sum verða sett í samband við fossil brennievni, umframt carbon dioxide (CO₂), tvs. metan (CH₄) og salpetur (nitrous oxide) (N₂O).
- Ein ætlað innanhýsismeting varð gjørd í 2018. Har varð gjørt vart við eitt smávegis mistak, har ein minni nøgd av tilfari um orku ikki var komið við. Vantandi tilfarið frá 2017 svarar til undir 0,5% av samlaðu kolevnisslóðini í 2017, og tí verður mettt, at hetta ikki ávirkar kolevnisslóðina fyri tað árið stórvegis. Fyri at bøta um hetta, hevur Bakkafrost tikið stig til hert eftirlit á hesum øki í 2018.

Sunt umhvørvi Loysa okkara vøkstur frá árinum á umhvørvið

„Vit gleða okkum at síggja støðina á Strond fullvirkna. Hendan fýra-ára verkætlanin hevur verið eitt samstarv millum fleiri partar og hevur notið gott av stóra áhuganum frá staðbundnu kommunumyndugleikunum, íkasti frá evnaríkum sniðgevum og tøkari serkønari arbeiðsmegi á staðnum. Vit gleða okkum til at dagføra hinar smoltstøðirnar við nakað av somu tøkni.“

Rúni Olsen, Leiðari fyri aling á landi

Smoltstøðin á Strond
Mynd: Pól Sundskaró

Í 2018 byrjaðu vit virksema á okkara nýggju smoltstøð norðuri á Strond á Borðoyggi. Nýggja støðin var sniðgivin at vera heimsins størsta smoltstøð og hevur smoltið upp til 500 gramm fyri at minka um tíðina á sjónum og betra um lívfrøðiliga trygdina.

Tann 22.000m² stóri bygningur er við Haraldssund í einum gomlum grótbroti og var sniðgivin til liggja fjálg við fjallið, so hann rennur saman við náttúrliga umhvørvinum.

Gagnnýtsla av vatni verður raðfest høgt á Strond, eftirsum at støðin fer at brúka upp til 120 mt/t. av feskvatni til 56 tangar, hvørs støddir eru frá 30m³ upp í 1200m³. Fyri at minka um tørvin á staðbundna vatninum hava vit samstarvað við kommununa á staðnum um at byggja eina vatnúttveginarskipan, sum bygdin eisini kann njóta gott av. Harafrat hava vit tikið nýggja útgerð í nýtslu, sum økir vatnumferðina til 99,7%. Henda framkomna biofílturskipanin er hin framkomnasta í Føroyum.

Smoltstøðin fer eisini at brúka sjógv til at stýra hitan av feskvatninum (brúkt í virkseminum), og vatnrensið frá fjallinum við bygningin verður eisini nýtt.

Fyri at minka um útlátið av CO₂ hava vit tikið eina skipan í nýtslu, sum framleiðir ilt upp í 40% meira effektivt, samstundis sum tað nýtir helvtina av trýstinum. Aftrat hesum fara vit eisini at nýta hita frá framleiðslu til at reka og hita bygningin.

Ein slóðbrótandi skipan til burturkast fer at gera tað gjørligt at viðgera alt burturkastið, sum stendst av framleiðsluni. Tað verður síðan nýtt í okkara biogassvirki (sum verður virkið í 2020). Nýggi hátturin at handfara burturkastið verður tikin í nýtslu á tveimum støðum aftrat í 2019.

Sunn samfeløg

Frágreiðing um avrik

★ STRATEGISK RAÐFESTING

- At skapa virðir og styrkja sambandið við samfelagið

📌 2020 TILSAGNIR

- Stovna ein nýggjan Sunt Lív grunn
- Innarbeiða samband við áhugapartar
- Seta nýggja samfelagsløgguætlan í verk

📊 2018 AVRIK Í MUN TIL TILSAGNIR

- Fráboðaðu ein 10 millióna trý-ára Sunt Lív grunn ●
- Mentu eina ætlan at styrkja sambandið við áhugapartar ●
- Mentu og fóru undir at íverkseta eina nýggja virkisætlan fyri samfelagslöggu ●

🔍 2019 FOKUS

- Halda áfram at seta nýggju ætlanina fyri samband við áhugapartar í verk
- Gera eina eftirmeting afturat um týðandi evni
- Økja íkast til týðandi mál

🌐 SDG MÁL

- SDG 8 Sæmiligt arbeiði og búskaparvøkstur
- SDG 17 Samløg um málini

HVÍ TAÐ HEVUR TÝDNING

Føroyski búskapurin er millum teir hægstu í heiminum, um tú hyggur at bruttotjóðarúrtøku pr. íbúgva, og talið meira enn tvífaldaðist millum 1998 og 2015. Føroyskur fiskiskapur og alivinna myndaðu 93% av samlaða vinnuútlutninginum. Atlantslaksur umboðar 45% av øllum útluttum sjógæti, harav koma 33% frá Bakkafrost.

Talið av arbeiðstakarum í Føroyum er lutfalsliga millum tað hægstu í Evropa: 86% í november 2018. Bakkafrost er størsti arbeiðsgevari á privata marknaðinum og hevur 4% av øllum starvstakarum í starvi (desember 2018) og skapar harvið stórt virði gjøgnum lønir, lønarskatt og partafelagsskatt.

Síðan vit í 2010 vórðu skrásett á keyppsskalanum í Oslo, hava vit økt okkara virði á partabrævinum við meira enn eitt-túsund prosentum og skapt meira enn 1.639 mió kr. í (samtaks-, umsetnings- og útsetnum) skattum.

Hóast vit eru ein lutfalsliga lítil fyrirtøka, merkir stóra virðið, vit skapa fyri Føroyar og víðari úti í heimi, at vit hava eina stóra ábyrgd fyri øllum, sum sýna okkara fyrirtøku áhuga; partaeigarum, starvsfólki og samfeløgnum á staðnum. Hóast vit eru skrásett og eru í kapping við nakrar av heimsins størstu multinationalu fyrirtøkum, eru vit framvegis í sera stóran mun ein staðbundin fyrirtøka við staðbundnum virksemi. Nógv síggja okkum sum ein part av gerandisdegnum í bygdarsamfelagnum, og tí mugu vit bera okkum at sum ábyrgdarfullir leiðarar og tæna teirra áhugamálum. Hetta

inniber eisini at gera strategiskar íløgur í bygdarsamfelagið og stuðla mentanar- og ítróttarlívi á staðnum.

Gjøgnum tað virðið, sum vit skapa fyri føroyska samfelagið og gjøgnum okkara samstarvandi framferðarhátt sum fyrirtøka, geva vit í størri ella minni mun eitt íkast til at rækka ST mál 8 og 17 fyri burðardyggari menning. Sí síðu 9 fyri meira kunning.

ÁBYRGDARFULL LEIÐSLA

At sýna leiðaraevni innan vinnuspurningar og ábyrgdarfullan vinnuligan borgaraskap merkir, at vit mugu gera meira enn at vera í samsvari og økja um okkara góðu ávirkan á samfelagið. Sum úrslit av evnistilgongdini, vit gjørdu í 2017, har vit eftirmettu okkara mest týðandi váðar og møguleikar innan burðardygd, gjørdist okkum greitt, at okkara áhugapartar (serliga í Føroyum) halda, at vit skulu skara framúr í ábyrgdarfullari leiðslu. Okkara leiðsla hevur verið sjónlig í altjóða høpi, tá ið tað snýr seg um vinnuspurningar við okkara íkasti til átøk so sum Global Salmon Initiative (GSI). Vit síggja samstundis, at vit hava møguleika at geva okkara førandi útinning av burðardygd og virðisøking størri ávirkan á lokalum stigi.

Sjómanna dagur í Klaksvík 2018

Í 2018:

- Stovnaðu vit ein grunn á 10 mió kr., við denti á týðandi mál okkara, fyri at vísa okkara lyfti um at vísa ein leiðandi leiklut í vinnumálum. Grunnurin fevnir um ein trý-ára samlagssáttmála við Fróðskaparsetur Føroya fyri at økja kunnleikan um avbjóðingar innan burðardygd í Føroyum. Sí meira á síðu 34.
- Vórðu vit fyrsta fyrirtøkan í Føroyum, sum skrivaði undir tær 10 meginreglurnar hjá ST Global Compact, sum fevnir um menniskjarættindi, arbeiði, umhvørvi og anti mutur.
- Vóru vit í samráði við Føroya Landsstýri um ST málini um burðardyggja menning.
- Góvu vit íkast til orðaskiftið um vinnuliga burðardygd, har umboðsfólk frá Bakkafrost tosaðu við eina røð av tiltøkum í Føroyum og úti í heimi.
- Komu vit á listan hjá [Edie.net 2019 Sustainability Awards](https://www.edie.net) fyri okkara framferðarhátt at fáa ein grønan búskap.

„Bakkafrost hevur gjørt eina sera stóru íløgu í okkara kommunu við at byggja heimsins størstu smoltstøð. Verkætlanir av hesari støddini kunnu ikki annað enn hava ávirkan á staðbundnu samfeløgini. Gjøgnum tætt og framhaldandi samstarv hava vit funnið loysnir á avbjóðingum. Vit bjóða hesi samstarvssinnaðu framferðini vælkomnari, umframt teimum mongu ætlanunum um at tálma áriníð á umhvørvið og økja um sína jaligu samfelagsligu ávirkan.“

Heri Hammer, Klaksvíkar Kommuna

Í 2019 fara vit at dagføra okkara leiðreglur fyri vinnuábyrgd, halda áfram at seta ábyrgdarfulla og burðardyggja vinnu í verk og at hoyrast betur innan ávís mál (serliga í Føroyum) við at luttaka í tiltøkum og seta okkara dóm á orðaskiftið um burðardygd.

SAMFELAGSÁHUGI OG GJØGNUMSKYGNI

Okkara støða í Føroyum ger tað enn meira umráðandi, at samfelagið merkir, at vit lurta eftir teimum, tá ið tað snýr seg um viðurskiftir, sum samfelagið leggur dent á.

Tey seinastu árin hava vit tikið stór stig í okkara effektivu vakstrarætlan. Ein liður í hesum hevur verið nýggjar byggi-verkætlanir um oyggjarnar, sum fara at hava árin á arbeiðs-marknaðin á staðnum, men eisini á umhvørvið.

Hóast vit altíð arbeiða sambært reglum ásettar av lokalum myndugleikum og hava regluligt samskifti við umboðsfólk á staðnum (so sum kommunurnar), vísir okkara evnisgreining frá 2017, at okkara sýndi áhugi fyri lokalum viðurskiftum

kundi verið størri. Vit hava svarað við nærri ráðgeving um ávísar verkætlanir og meira opinleika um okkara hugburð um burðardygd og íløgur í samfelagið.

Vit hava eisini økt um samskiftið og gjøgnumskygnið við samfelagið, sum vit hava gjørt íløgu í, um viðurskifti um burðardygd, herundir nærri samstarv við ábyrgdarfullar útvegarar av íløgutænastum.

Í 2018:

- Øktu vit um gjøgnumskygnið um mál innan týðandi burðardygd við at prenta okkara fyrstu frásøgn um burðardygd.
- Mentu vit og settu skjøtil á ætlanina um betri skipað samstarv við áhugapartar. Hetta fórði við sær, at vit gjørdust varug við eina røð av staðbundnum áhugapørtum, sum vit skulu hitta í 2019.
- Øktu vit um samstarvið við staðbundnar kommunur, íleggjarar, viðskiftafólk og eftirlitsfólk í viðurskiftum um burðardygd.
- Samstarvaðu vit við sjónvarpið við at kanna umhvørvisligu árinini av laksaaling. Tað var øktur áhugi fyri hesum evni í Føroyum í 2018.
- Gjøgnumførdu vit eina nágreiniliga kanning av umhvørvisávirkanini hjá okkara komandi biogassvirki. Næsta stigið er eitt alment samráð í 2019.

Sum liður í áhugaætlan okkara fyri áhugapartar í 2019 er ætlanin at økja áhugan um burðardygd við fundum við staðbundnar áhugapartar, har teir hava høvi at koma við teirra íkasti.

Vit ætla eisini at gera eina eftirmeting um týðandi mál, har vit aftur fara at biðja áhugapartarnar um at meta, hvussu avrik okkara er innan øki, sum eru teirra hjartamál.

VIRÐISSKAPAN Á STAÐNUM

Vit skapa lokalan framburð gjøgnum skatt, starvssetanir og við at gera íløgur í samfelagið á staðnum. Bakkafrost er ein sameining av fleiri alarum, sum gjøgnum árin hava verið sera týðningarmiklir fyri, at lokalsamfeløgini hava yvirlivað. Góð handfaring av okkara váðum og møguleikum hevur verið umráðandi fyri at varðveita eina sunna fyrirtøku og harvið gera samfelagið kring okkum sunnari. Síðan vit vórðu skrásett, er tað vorðið alsamt meira týðningarmikið fyri okkum at hava javnvág millum avkast til partaeigarar og íløgur í samfeløgini á staðnum. Í 2018 dagførdu vit okkara [íløgu-politikk í samfelagið](#), so hann nú eisini fevnir um lokal átøk, sum vit meta vera av serligum týðningi.

Íverksetanin av okkara nýggja politikki fer at fevna um tvinnar hættir av íløgum grundað á dagfórdar meginreglur: Vit fara at nøkta lokalan tørv við at svara umbønnum á alnótini og við at gera proaktivar íløgur í útbúgving, gransking og nýhugsan, umframt at stuðla føroyskum ítróttartiltøkum, list og mentan.

Skatturin, sum vit rinda, er tann størsti í Føroyum. Sambært in.fo rindaði Bakkafrost tað sama í skatti til staðbundin samfeløg, sum Føroyar finga frá danska statinum.

Vit geva eisini eitt stórt íkast gjøgnum tær vørur og tænar, sum vit útvega fyri at reka fyrirtøkuna. Í 2018 vóru 72% av okkara veitarum føroyskir, og tey írestandi 28% stávaðu fyrst og fremst úr Danmark, Noregi, Íslandi og øðrum londum í Evropa. Hesir umfataðu veitarar av tilfari til okkara fóður, skip, tækni, ið verður nýtt til framleiðslu á okkara alistøðum, smoltstøðum og framleiðsluvirkjum, bygging og olja og orka, sum varð nýtt til okkara virkseimi. Í 2018 stóðu umleið 20 veitarar fyri 50% av samlaðu peningánýtsluni.

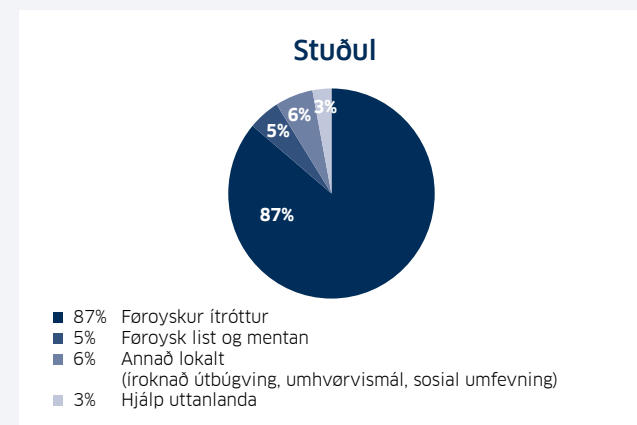
Í 2018:

- Hava vit goldið yvir 341 mió kr. í lønum og starvsfólka-kostnaði.
- Hava vit goldið 297,5 mió kr. í partafelagsskatti og umsetningsskatti.
- Hava vit útvegað 72% av okkara vørum og tænastrum lokalt.
- Hava vit hildið fram við okkara óbeinleiðis íkasti til búskapin, og einans í sambandi við bygging góvu vit umleið 200 fólku arbeiði.
- Góvu vit eitt íkast á 1,9 mió kr. til lokal endamál, eitt nú ítrótt, list og mentan og sosialt arbeiði.
- Skipaðu vit fyri og stuðlaðu einari røð av tiltøkum, herundir Sjómannadegnum og fjøruudding.
- Stovnaðu vit ein nýggjan grunn á 10 mió kr. og dagførdu okkara politikk um íløgur í samfelagið, umframt okkara langtíðarstarv um umráðandi mál innan burðardygd.

Í 2019 fara vit at økja stuðulin til mál, sum vit leggja stóran dent á, sum eru íkomin av langtíðar samlögum, eitt nú okkara trý-ára samstarv við Fróðskaparsetur Føroya. Vit fara eisini at økja gjøgnumskygnið við peningánýtsluna, sum vit brúka til okkara samfeløg fyri at vísa, hvussu vit nýta okkara dagfórda politikk.

Sigurð í Jákupsstovu og Regin Jacobsen

Sunn samfeløg Ein tilsøgn um at stuðla natúrliga heimi okkara

Í 2018 hátíðarhildu vit okkara 50-ára føðingardag við eini tilsøgn um at gera íløgur á 10 mió kr. yvir eitt trý-ára skeið í ein nýggjan Sunt Lív grunn.

Fráboðanin fevnir um ein trý-ára samlagssáttmála við Fróðskaparsetur Føroya á 2,1 mió kr., at skunda undir kanningar innan náttúruvísindi við tí endamáli at finna loysnir á avbjóðingum, sum havbúnaðarvinnan stendur yvirfyri um allan heim.

Samstarvið við Fróðskaparsetrið hevur sum endamál at økja um okkara vitan um ávirkanina av aling á firðirnar og møgulig árin av veðurlagsbroytingunum á laksaaling í Føroyum. Fiskaheilsa, -trivnaður og lívfrøðitrygd verður eisini partur av granskingini.

Nýggi grunnurin er liður í okkara Sunt Lív verkætlan, sum hevur til endamáls at kanna okkara fíggarligu, sosialu og umhvørvisligu árin. Alivinnan spælir ein stóran leiklut í

„Fíggingin fer at gera tað gjørligt hjá Setrinum at menna sínar førleikar á hesum øki og í longdini fáa meira fígging, sum kann uppbyggja eitt vitanarfeingi í Føroyum, sum í longdini fer at gagna vinnuni.“

Sigurð í Jákupsstovu, Rektari

sambandi við at nøkta heimstørvin eftir proteini, men stóra avbjóðingin er at gera tað á burðardyggan hátt.

Við at gera reglur fyri okkara samfelagsíløgur, so vit stuðla okkara týðningarmestu málum, og við at byggja langtíðarsambond við aðrar felagsskapir, vóna vit at uppbyggja ein ábyrgdarfullari hugburð til laksaaling í Føroyum.

Um frágreiðingina

Í 2017 gjördu vit eina kanning av týðandi evnum, har vit eftirmettu okkara mest týðandi fíggarligu, sosialu og umhvørvisligu váðar og móguleikar. Kanningin fevndi um ymisk stig av skriviborðskanningum; ein leiðslubólkur metti um mál, sum høvdu størstu virksemis, fíggarligu og umdømisárinini; og ráðlegging við ein umboðandi bólur av uttanhýsis áhugapørtum (valdir av forstjóranum og leiðslubólkinum, grundað á teirra áhuga í fyrirkunni). Vit høvdu samrøður við áhugapartar, sum umboðaðu ymiskar bólur íroknað yrkisfeløg, starvsfólk, íleggjarar, viðskiftafólk, veitarar, samfelagsumboð, feroysk eftirlitsfólk, NGO-arar og serfrøðingar í burðardyd. Vit tosaðu við minst tvey umboðsfólk úr hvørjum bólki, sum eftir at útfylla spurnarblað á alnótini og við samrøðum hjálptu okkum at fáa eyga á og raðfesta umráðandi mál.

Hetta arbeiðið førði til ein lista við 20 evnum (sí síðu 36), sum hava skapað grundarlagið undir hesi frásøgnini og okkara Sunt Lív ætlan. Vit hava givið tilsøgn um at arbeiða við evnum, sum eru mett at hava størsta árinid á fyrirkuna, og sum áhugapartarnir meta vera mest áhugaverd. Øll hesi mál fara kortini at vera liður í okkara fyrisingarætlanum og hava indikatarar, sum vit fara at greiða frá árliga. Ábyrgdarfull leiðsla og kundanøgdsemi stungu seg upp sum „nýggj“ týðandi evni, og samfelagsligur áhugi og gjøgnumskygni kom fram sum eitt øki, har Bakkafrost kundir gerast betri (lutvíst orsakað av avmarkaðari frásøgn um burðardyd og íløgur í staðbundnu samfeløgini).

Í 2018 eftirmettu vit hesi málini tilvildarlaga (sí síðu 38) og við skriviborðskanningum (íroknað eina fjølmiðlakanning). Burturkast og pakktilfar komu eisini fram sum týðningarmikil viðurskifti, og umhuga vit at gera hesi evni til part av okkara tilsøgn at gera eina frágreiðing um okkara pakktilfar í 2019.

Vit fara at gera enn eina nágreiniliga áseting í 2019.

Bakkafrost, Glyvrrar

Handfaring og stýring av burðardyd

Burðardyd er ábyrgdin hjá leiðslubólkinum, sum regluliga er í sambandi við stjóran. Handfaringin og stýringin av hesum eru mál, sum viðkoma nevndini í Bakkafrost, og verður lögð fram minst tvær ferðir um árið, umframt á árliga aðalfundinum. Nevndin gav sítt íkast til og góðkendi reglugerðina og mannagongdina fyri 2017 og frágreiðingina um burðardyd og fer eisini at samtykkja frásøgnina fyri 2018. Í 2018 umrøddi nevndin burðardyd í fyra førur.

Leiðslubólkurin metir um framgongdina og avrikini í Sunt Lív ætlanini hvønn ársfjórðing við eini stigmeting. Meðan vit fyrireika okkum til næsta stigið á leiðini, fer bólkurin haraftrat at meta um mannagongdirnar í øllum teimum týðandi málum, sum eru nevnd í hesi frásøgnini, í 2019. Nýggjar ætlanir verða givnar stýrinum til góðkenningar og fara eisini at umfegna innlit frá uttanhýsis áhugapørtum og aftursvar savnað inn frá ESG metingum.

Kjarnuvirðini hjá Bakkafrost leggja dent á endamálið at bera seg ábyrgdarfullt at. Hetta fevnir eisini um at hugsa fram í tíðina á búskaparligu, sosialu og umhvørvisligu økjum. Vit fylgja einum hugburði við fyriliti til stýring av váðum í

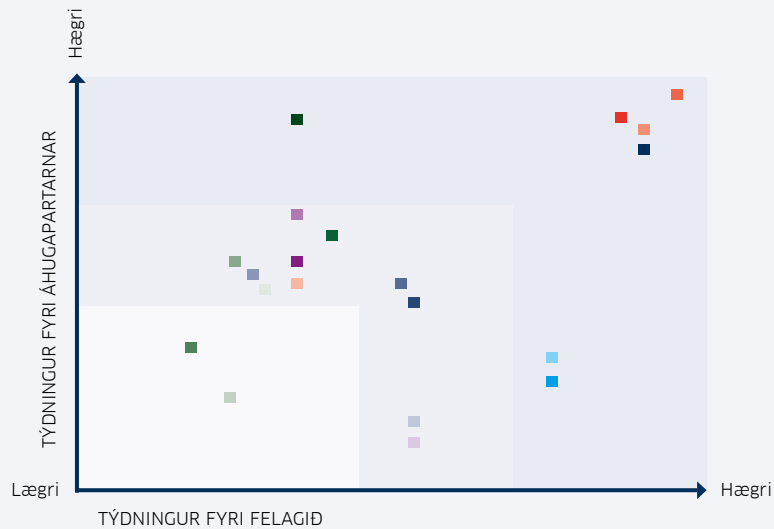
sambandi við burðardyd við at gera eina árliga meting av váðanum, sum er við í ársfrásøgnini frá 2018 og frameftir. Mannagongdin útlutar ábyrgd til avmarking av týðandi virksemisváðum.

Vit hava eftirlit við øllum váðum í øllum Bakkafrost sam-takinum og í allari virðisketuni, og innanhýsis frágreiðingar verða regluliga gjørdar, og árliga verður frágreiðing gjørd av ytru pørtum um serstakar váðar í burðardyd.

Leiðreglur okkara fyri atferð greiða eisini frá okkara endamáli um at „stremba eftir at vera á odda í vinnuni í verju av umhvørvinum. Kravt verður av øllum starvsfólkum, at tey hugsa um ávirkanina á umhvørvið, sum virksemið knýtt at arbeiðinum hevur á natúrana og umhvørvið og at nýta umhvørvisvinarligar loysnir so langt skynsamliga móguligt.“

Meira kunning um framferðarháttin hjá Bakkafrost innan leiðslu og virðir, meginreglur og atburð, eru at finna undir okkara [leiðreglum fyri virkisábyrgd](#).

Týðandi evnir í burðardygð

Viðmerking um frágreiðingina

Um annað ikki stendur undir „meira kunning“ í okkara GRI indeksi, er markið fyri frásøgnina alt virksemið hjá Bakkafrost í Føroyum. Nýggja dótturfelagið í USA, sum vit ognaðu okkum miðskeiðis í 2018, og lítila söluskrivstovan í Stórabretlandi eru ikki við.

Vit hava kortlagt tey týðandi málini, sum okkara áhugapartar hava gjørt vart við mótvegis GRI Standardunum, og kunningin í hesi frásøgnini er gjørd til at viðgera GRI Standard evnini eitt fyri og annað eftir. Henda frágreiðing er gjørd í samsvari við GRI Standardirnar: Kjarnuloysnir við leiðbeining frá okkara ráðgeva innan burðardygð, Salterbaxter. Talva er á síðu 39.

Tað er eingin endurtøka av upplýsingum í hesi frásøgn. Grundarlagið undir frásøgnini um starvsfólkatalilfar sæst á www.bakkafrost.com/sustainability

Bert indikatorarnir, sum eru fráboðaðir til Global Salmon Initiative, eru grannskoðaðir av triðjaparti – løggilda grannskoðanarvirkinum Januar.

Sunn vinna

- **Stjórnarreglugerðir og samsvar:** Evnið at mæta økjandi eftirspurningi gjøgnum skipaðan vøxtur og í samsvari við viðkomandi lógir, reglugerðir og við lokalum og altjóða standardum.
- **Siðfrøðilig atferð:** At varðveita góðan handilssið um alla virðisketuna sambært virðunum og meginreglunum hjá Bakkafrost.
- **Kundanøgðsemi:** At lurta eftir kundum og mæta broytandi kundatørvum og standardum.
- **Nýhugsan:** Gera íløgur í nýhugsan og menning, at nækta skiftandi kundatørv, fáa fyrimunir av møguleikum og reka førandi standardir í burðardygð.
- **Altjóða viðurskifti:** At stýra ávirkan á vørumerki frá altjóða spurningum og viðurskiftum.

Sunn fólk

- **Menniskjaligt fæfeingi:** Førlleikin at draga gávað fólk at sær og varðveita tey, menna starvsfólkaførleikar, varðveita høgan áhuga hjá starvsfólki gjøgnum arbeiðsgleði og samtykt við fyrirkuvirðir.
- **Heilsa, trygd og trivnaður:** At varðveita eitt høgt støði av arbeiðsheilsu og trygd, og skapa eina heilsugóða arbeiðsmentan.

Sunnur laksur

- **Vørugóðska:** At varðveita høga vørugóðsku, uttan dálkandi evni frá evnavørum, meðan vit útvega føðsluríkt, effektivt og burðardyggt djóraprotein.
- **Fiskaheilsa og trivnaður:** Varðveita førandi trivnaðarstøði og avmarka nýtsluna av evnavørum og heilivági í fyriryrgjan av sjúku og lús.
- **Lívfrøðitrygd:** Fyribyrgja at laksur sleppur, og at sjúka og lús spjaðir seg frá alifiski til villan fisk.
- **Samstarv og góðkenning:** Samstarva fyri at taka sær av skipaðum avbjóðingum í burðardygð gjøgnum uttanhýsis standardir og góðkenning.

Sunt umhvørvi

- **Lokal dálking:** Avmarka dálkingina av lokala umhvørvinum í øllum liðum av virðisketuni (íroknað innvøllir marint støv, vatndálking, óljóð og luftdálking) og gera íløgur í umhvørvisátøk.
- **Burðardyggt alifóður:** Burðardygga og ábyrgdarfulla framleiðslu av fiskamjøli, lýsi og alifóðri, umframt útvegan av rávøru og stýring av fiskastovnum.
- **Burturkast og pakktilfar:** Minka um og skerja umhvørvisáriníð av burturkasti frá framleiðsluringrásini, bæði mat og pakktilfar.
- **Vatn:** Effektivt fiskvatn nýtslu í øllum liðum í virðisketuni og gera íløgur í nýggja tøkni fyri at tálma nýtsluni.
- **Veðurlagsbroytingar:** Avmarka GHG útlát í allari virðisketuni og gera nakað við váðan av veðurlagsbroytingunum
- **Orka:** Munagóða orkunýtslu og førlleika at útvega orku frá varandi orkukeldum (umtalað undir veðurlagsbroytingum í frásøgnini).

Sunn samfeløg

- **Ábyrgdarfull leiðsla:** Vísa leiðaraevni í vinniligum viðurskiftum, umframt ábyrgdarfullan virkisborgaraskap.
- **Samfelagsvirki og gjøgnumskygni:** Sýna áhuga fyri lokala samfelagnum og virka fyri gjøgnumskygni í týðandi viðurskiftum.
- **Lokal virðisøking:** Skapa virðir í lokalum samfeløgum gjøgnum skatt, íløgur í samfeløgin og útvega arbeiðspláss um allar Føroyar.

Luttøka hjá áhugapørtum

Bakkafrost er tilvildarliga og tilætlað í sambandi við ymiskar áhugapartar við ymiskum áhugamálum.

Í 2017 var týðningarmesta luttøkan hjá áhugapørtum ásetingin í sambandi við at eyðmerkja mest týðandi viðurskiftini í burðardydgd fyri fyrirkunna (les meira á síðu 36). Vit nýttu úrslitini til at menna Sunt Lív ætlanina um burðardydgd, sum vit fara at nýta til at svara tørvinum og áhugamálunum hjá áhugapørtum.

Í 2018 gjørdtu vit eina kortlegging av áhugapørtum, fyri at menna eina luttøkuætlan, sum gav okkum eina meira skipaða tilgongd og økti um møguleikarnar hjá áhugapørtum at koma við afturboðan. Bólkar av áhugapørtum vórðu kosnir av stjóranum, leiðandi innan burðardydgd og leiðslubólkinum, og vóru øll mett at vera týðiliga hugtikin av okkara virksemini, ella at hava førleikan at ávirka væleydnaða rakstur-in av fyrirkunni, og hvussu vit útinna okkara ætlan.

Vit fara at halda fram at seta okkara ætlan í verk í 2019, eitt nú við tøttum samstarvi við at luttaka ein og ein við okkara forstjóra.

Bólkur	Slag av sambandi	Upprit frá sambandi
Arbeidssólk og fakfeløg	Regluligt samband og stóðugir fundir við fakfeløg Regluligir arbeidara arbeidssólkafundir Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt	Hövuðsevni: arbeidsumstøður, samsýning, heilsa og trygd, fólka fæfeingi. Eftir at hava hoyrt frá arbeidssólki gjøgnum fakfeløg tók Bakkafrost í 2018 stig til at betra um samskiptið millum leiðslu og arbeidssólk.
Kundar	Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt Annaðhvørt ár verður skipað fyri kundastevnu (sum allir kundar eru bodnir við til) Árligt spurnarblað á alnótini Árligt samband á sölustevnum, iroknað: Seafood Expo North America (Boston), Seafood Global (Brússel), China Fisheries & Seafood Expo (Qingdao), WorldFood (Moskva) Árligt samband á kundastevnum	Hövuðsevni: Góðkenning, góðska, nøgdsemi, altjóða viðurskipti, pakkitilfar, vørumening. Í 2018 byrjaði Bakkafrost við feskum portiónum sum úrslit av aftursvari frá kunda Í 2018 vóru kundar áhugaðir í okkara fóðurlitikki og frágreiðing um pakkitilfar.
Veitarar	Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt Stóðugt samband	Hövuðsevni: Góðkenning, góðska, fyrítøku standardir (íroknað mannaættindi, heilsa og trygd og umhvørvis standardir).
Lands- og eftirlitsmyndugleikar	Regluligt og stóðugt samband	Hövuðsevni: Loyvir og skráseting, fiskaheilsa og trivnaður, dálking, etisk atferð, altjóða viðurskipti, málini hjá ST fyri burðardýggari menning
Staðbundin samfeløg	Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt Stóðugt samband við kommunumyndugleikar, havnameistarar og áhugafeløg Luttøka á vinnutiltøkum saman við færoyska vinnulívinum av og á	Hövuðsevni: Nýggjar byggiverkætlanir, íløgur í staðbundna samfelagið, burturkast, vatn, dálking, virðisskapan. Í 2018 tóku vit lut í eini dokumentarsending um árinuð av laksaaling. Vit hava økt gjøgnumskygnið um hugburðin hjá leiðsluni til dálking í hesi frásøgnini.
Íleggjarar	Framløga fyri íleggjarar hvønn ársfjórðing og regluligt samband Capital Markets Dagur (sum allir íleggjarar eru bodnir við til) Árligt samband um íleggjara ESG meting Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt Reglulig vitjan av íleggjarum	Hövuðsevni: Gjøgnumskygni um øll týðandi mál. Bakkafrost hevur økt um gjøgnumskygnið á øllum týðandi málum við síni fyrstu frágreiðing um burðardýgd í 2017 og økti enn meira um gjøgnumskygnið við at fylkja hesa frásøgnina í trád við GRI Standardin. Í 2018 økti Bakkafrost sambandið við íleggjarar um ESG viðurskipti
NGO-arar	Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt	Hövuðsevni: Dálking, fiskaheilsa og trivnaður, samband við staðbundna samfelagið
Góðkenningarstovnar	Áhaldandi samband við triðjaparts góðkenningarstovnar, iroknað ASC, MSC og GLOBALG.A.P. Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt	Hövuðsevni: Góðkenning, góðska (íroknað matvørustrygd), heilsa og trygd
Vinnubólkar	Áhaldandi samband við bólkur, iroknað Arbeidseftirlitið, Sjóvinnustýrið, Føroya Arbeidsevvarafelag, Havbúnaðarfelagið, Global Salmon Initiative (GSI) Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt	Hövuðsevni: Fiskaheilsa og trivnaður, mannaættindi, nýghusan, samstarv og góðkenning, altjóða viðurskipti, heilsa og trygd, dálking, fóður, gjøgnumskygni
Vinnuserfrøðingar og akademikarar	Framhaldandi samband við uttanhýsis djóralæknar Annaðhvørt ár verða týðandi viðurskipti í burðardýgd eyðmerkt Venjing í burðardýgd undir leiðslu av serfrøðingum	Hövuðsevni: Øll týðandi mál

Sjálvboðin limaskapur

Bakkafrost tekur lut í ST Global Compact og er limur í the Business Action Platform for the Ocean.

Gjøgnum hendan virkisfallin miða vit ímóti at geva okkara íkast til eitt sunt hav, gjøgnum vøkstur, nýghusan og burðardýgd.

Bakkafrost er stovnandi limur í hesum átaki, sum arbeidir fyri at fremja burðardýgga havbúnaðarleiðslu gjøgnum samstarv.

Havsbrún er stovnandi limur í hesum átaki, sum tryggjar eina forvirkna støðu fyri økið framman fyri ES kommissiónini, umboðsráðnum og tinginum, og veitir nágreniligar upplýsingar til tey, sum taka avgerðirnar.

Bakkafrost spældi ein týðandi leiklut í stovnanini av Havbúnaðarfelagnum, sum virkar fyri einum felags hugburði til handfaringina av burðardýggum spurningum, sum havbúnaðarvinnan í Føroyum stendur yvirfyri.

Styrkitøl:

Bakkafrost hevur metingina 58

Bakkafrost hevur metingina BB

Bakkafrost hevur eina meting á 78%

Sí heimasíður okkara, har ein umfatandi listi er yvir limaskapur og feløg.
Meira kunning um nøkur av hesum tiltøkunum, samfelagsluttøku og økir, har vit øktu um samband og luttøku í 2018, er á síðu 32. Sí síðu 11 fyri at lesa um, hvussu starvsfólk taka lut í serstøkum málum.
Afturboðan um hesa frásøgn, ella um onnur týðandi búskaparlig, umhvørvislig og sosial mál viðvíkjandi Bakkafrost, skulu sendast til bakkafrost@bakkafrost.com. Hesi verða síðan latin nevdini fyri Burðardýgd hjá Bakkafrost.

„Vit hava flutt okkum út um tað tryggja, ikki bara fyri okkara fyrirtøku, men fyri alt tað føroyska samfelagið. Vit fara at skapa vøkstur, ikka bara her á staðnum, men fyri alt samfelagið.“

Hans Jacobsen, sáli, best kendur sum Hans á Bakka
Stovnari av Bakkafrost

